TRST, sobota
13. decembra 1958
Leto XIV. - Št. 295 (4140)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Potem ko je včeraj vlada ponovno ostala v manjšini

Kljub vsem porazom - Fanfani ostane češ da je šlo le za «tehnične» zadeve

Pač pa je Fanfani že za 22. t.m. sklical zasedanje glavnega odbora KD - Seja vlade je trajala sedem ur - Stališče KPI

(Od našega dopisnika)

RIM, 12. — Kot je že včeraj po četrtem porazu vlade v poslanski zbornici izjavil načelnik demokristjanske poslanske skupine, je tudi danes vlada po sedem ur trajajoči seji sklenila, da ne poda ostavke. Nekateri ministri so bili — kot se je zvedelo izven uradnega poročila — najprej za ostavko, češ da mora po tolikih porazih predsednik republike Gronchi odločati, ali naj vlada ostane in ponovno postavi pred parlamentom vprašanje zaupnice, ali pa ostavko sprejme. Toda Fanfaniju je uspelo prepričati vse ministre, da se je včerajšnji poraz nanašal zgolj na tehnični značaj zakonskih odlokov, ki jih je vlada predložila.

Kljub temu se ne more reči, da je ostal Fanfani popolnoma neobčutljiv za včerajšnji poraz. Objavil je namreč vest, da je zasedanje glavnega odbora krščanske demokracije sklicano že za 22. t. m., čeprav je od zadnjega zasedanja minilo le malo časa. Desničarski demokristjanski krogi trdijo, da je torej po Fanfanijevem mnenju glavni odbor tisti, ki ima nalogo presojati, ali sedanja vlada lahko nadaljuje z delom in kakšni naj bi bili pogoji znotraj KD, da bi se mogla vzpostaviti vzajemnost med demokristjanskimi prvaki, enotnost namenov in spoštovanje obvez, ki so jih do države sprejeli vsi skupaj in kot posamezniki.

O porazu in o «prostih strelcih», ki so ga povzročili, je vlada razpravljala prvih pet ur. Tedaj je prišel iz sejne dvorane obrambni minister Segni in izjavil novinarjem, da vlada ne bo podala ostavke. Med zadnjima dvema urama je Fanfani poročal o svojem potovanju v Zahodno Nemčijo in v Pariz na sestanek sveta atlantskega pakta. Ministri so odobrili nato nekatere spremembe v zakonu o cestah na podlagi nekaterih kritičnih pripomb ter več ukrepov redne administracije. Fanfani je poudaril «popolno zvestobo Italije politiki atlantske solidarnosti, gospodarske integracije in evropskega političnega sodelovanja.» Zvečer pa je odpotoval v Milan skupaj s predsednikom Gronchijem.

Že pred današnjo vladno sejo se je Fanfani sestal s svojim namestnikom Rumorjem in z načelnikom demokristjanske poslanske skupine Guijem. Trdi se tudi, da je zgodaj zjutraj imel telefonski razgovor z Gronchijem. Ko je po seji poročal na svoji običajni tiskovni konferenci novinarjem o poteku in sklepih seje, je na vprašanje o poteku diskusije, izjavil posredno, da vsi ministri niso bili istega mnenja: «Vsak ima različne izkušnje, razno starost, različno poreklo, različno je odporen za napore in borbe. Dovolj je če povem, da je ministrski svet dosegel složno soglasnost glede sklepov.»

Fanfani je dalje zanikal, da je imel zjutraj uradni ali poluradni razgovor s predsednikom republike rekoč: «Poglavarju države večkrat zjutraj po telefonu zaželim dobro jutro in tako sem storil tudi danes zjutraj. Če sestoji razgovor v besedah «dobro jutro», potem je seveda do razgovora prišlo». Ta izjava je naletela pri novinarjih na zelo hladen sprejem.

Ko so Fanfanija vprašali za njegov razgovor z Guijem in Rumorjem, je odgovoril: «Oba sta bila dobrega zdravja. Bila sta dobre volje in sta me spodbujala naj nadaljujem z izvajanjem vladnega programa». Tudi ta izjava se časnikarjem ni mogla zdeti nezafrkantska.

Senatorji pa so danes soglasno odobrili zakonski odlok o novi ceni bencina, ki so jo bili že prej odobrili poslanci. S 1. januarjem bo torej bencin zopet po 128 lir liter, tako kot je bil pred sueško krizo. Finančni minister Preti je med današnjo razpravo izjavil, da bo moral parlament najti nova denarna sredstva za izvedbo načrta za gradnjo cest. Govori se, da bo vlada predlagala povišanje taks za lastnike avtomobilov, kakor tudi povišanje pristojbine za obnovo voznih dovoljenj.

Na današnji seji je vodstvo KPI sprejelo v zvezi z včerajšnjim vladnim porazom posebno izjavo: «Parlament je zavrnil politiko zakonskih odlokov, ki jo vodi vlada v interesu velikih monopolističnih skupin ter klerikaliziranih korporativnih ustanov. To se je zgodilo kot posledica važnih množičnih bojev v zadnjih mesecih ter zaradi pobude in strnjenosti KPI in njenih parlamentarnih skupin. Nedavno izglasovanje zaupnice vladi nima nobene veljave, ker vlada večine nima. Zaradi tega vodstvo KPI zahteva, naj vlada poda ostavko. Politična kriza se lahko reši samo z novo politiko izven vsakršnih protikomunističnih diskriminacij, politiko, ki zahteva politično sodelovanje med socialisti in komunisti za izvajanje demokratične alternative. Pobuda in enotna bitka množic sta danes bolj kot kdaj koli odločilni element za spremembo položaja v prid delavskih množic in delovnega ljudstva sploh».

Iz Milana poročajo, da je minister Andreotti objavil za prihodnjo številko tednika «Oggi» članek pod naslovom «Komunizem na vladi v Siciliji predstavlja grožnjo za vso Italijo». V članku se med drugim poudarja, da se je «Togliatti po dvanajstih letih vrnil na oblast, tako da se je poslužil regionalizma in zavratne ljudske fronte, ki je združila v zavezništvo monarhiste, demokristjanske odpadnike, misine, socialiste in komuniste». Ob koncu članka pa izraža Andreotti upanje, da se «bo vrnil v stranko predsednik deželne vlade Milazzo, ki je bil pred štiridesetimi leti med mladimi ustanovitelji nekdanje ljudske stranke skupaj z don Sturzom.»

A. P.

—«»—

Galeazzi Lisi črtan iz zdravniške zbornice

RIM, 12. — Bivšega papeževega zdravnika Riccarda Galeazzi Lisija je zdravniška zbornica rimske pokrajine črtala iz svojega članstva. Do tega sklepa je prišlo v zvezi z znano afero, ko je Galeazzi Lisi prodal neznanstvenim časopisom dnevnik o papeževi agoniji ter slike, posnete med to agonijo.

—«»—

Zdravnik v Cuneu uspešno zdravi raka

RIM, 12. — Kot trdijo trije poslanci, živi v Cuneu zdravnik dr. Giovanni Algranati ki zdravi raka s precejšnjimi uspehi. Zaradi tega so poslanci postavili ministru za zdravstvo in higieno vprašanje, ali bo omogočil bolj obširne eksperimente z metodo dr. Algranatija.

—«»—

V ponedeljek seja ministrov OEEC

PARIZ, 12. — V ponedeljek zjutraj se bo sestal ministrski svet organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC). Predsedoval bo angleški finančni minister Amory.

V Bonnu je kancler Adenauer sprejel danes ministra za gospodarstvo Erharda in zunanjega ministra von Brentana, da se sporazumejo o stališču, ki ga bodo zastopali na konferenci o področju svobodne izmenjave

—«»—

Plemenita tekma evropskih radioamaterjev

BEOGRAD, 12. — Podobno kot v filmu «Ce bi vsi fantje sveta» so se radioamaterji iz številnih evropskih držav zavzeli, da bi rešili življenje neke hudo bolne ženske v Skoplju. Akcija se je pričela predvčerajšnjim, ko je v glavni odbor Zveze radioamaterjev Makedonije v Skopiju prišel zasopel fant in zaprosil za pomoč. Njegovi materi, ki je bila operirana, lahko namreč pomaga samo zdravilo «E-39», ki ga nimajo v Jugoslaviji. Radiotelegrafist Spiro Spirovski je stopil v zvezo z radioamaterjem Gunterjem iz Freiburga v Zahodni Nemčiji. Ker Gunter ni mogel dobiti zdravila v Zahodni Nemčiji, je zaprosil za pomoč kolege drugih držav. Njegov poziv je prejel tudi radioamater iz Švice, ki je nabavil zdravilo in ga poslal z letalom v Beograd. Od tam pa so zdravilo prenesli danes zjutraj v Skoplje. Zdravilo je prišlo pravočasno.

—«»—

KAIRO, 12. — Pomočnik ameriškega državnega tajnika William Rountree je danes prišel v Kairo. Na letališču je izjavil: «Upamo, da bomo našli podlago za izboljšanje odnosov z ZAR». V ponedeljek bo Rountree odpotoval v Bagdad.

Pozitivni rezultati v Ženevi

ZENEVA, 12. — Na konferenci o prekinitvi jedrskih poizkusov so danes ponovno napredovali. Po seji so uradno sporočili, da so odobrili besedilo tretjega člena, ki govori o članih nadzorstvene organizacije, ki ga je predlagala angleška delegacija. Današnje poročilo pravi dalje, da so nadaljevali razgovore o dokumentu sovjetske delegacije, ki govori o delovanju nadzorstvene organizacije. Prihodnja seja bo v ponedeljek

Tudi kar se tiče preprečitve iznenadnih napadov, so se razgovori danes nadaljevali. Sovjetski predstavnik Kuznecov je v imenu vzhodnih držav predložil načrt o nalogah in funkcijah nadzorstvenih postaj na kopnem in o letalski inšpekciji. O tem je sovjetska delegacija že govorila prejšnji teden. Današnji predlog baje deloma ponavlja sovjetske zahteve o ukinitvi ameriških oporišč v tujini in o preletavanju strateških bombnikov nad tujimi ozemlji. V krogih sovjetske delegacije izjavljajo, da je predlog tehničnega značaja ter da dokument predlaga sistem letalske inšpekcije, razdeljene na dve kategoriji. Predlog govori tudi o instrumentih, ki bi jih morala imeti letala pri svoji inšpekciji. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

V krogih konference izjavljajo, da je zgrešeno govoriti o neuspehu pogajanj, in da so do sedaj že dosegli nekaj pozitivnih rezultatov. Privatni sestanki med predstavniki obeh skupin se bodo nadaljevali tudi prihodnje dni, da se sporazumejo o skupnem poročilu svojim vladam. Končno poročilo, ki bo ob zaključku dela objavljeno, bo vsebovalo glavne obrise omenjenega poročila vladam.

Na Zahodu odgovarjajo na izjavo SZ da «se ne bodo ustrašili groženj»

Dulles odpotoval v Pariz - Adenauerjev razgovor z Brandtom - Značilen komentar londonskega «Daily Express» in pariškega «Liberation»

WASHINGTON, 12. — V zvezi z izjavo agencije Tass o Berlinu je ameriški državni departma objavil naslednjo izjavo: «Zdi se, da izjava, ki jo je objavila Tass, ponavlja utemeljevanja, ki jih vsebuje izjava sovjetske vlade vladi ZDA 27. novembra; toda zdi se, da vsebuje tudi grožnjo. Stališče zahodnih zavezniških držav, kar se tiče Berlina, je dobro znano. Kakor so izjavile ZDA 27. novembra, ne bodo mogle te države sprejeti enostranske razveljavitve obveznosti, ki jih je SZ prevzela do zahodnih zaveznikov med vojno in ki so bile potrjene leta 1949 in leta 1955.»

Izjava poudarja dalje, da ZDA «ne bodo padle pod vpliv nobene ustrahovalne spletke in bodo vztrajale v svojih pravicah ter bodo izpolnjevale svojo odgovornost v zahodnem Berlinu». Na koncu pravi izjava, da bodo ZDA po posvetovanju s svojimi zavezniki uradno odgovorile na sovjetsko noto ob primernem času.

Vzhodnonemška agencija ADN pravi, da izjava državnega departmaja ponovno dokazuje, da hočejo ZDA uporabljati zahodni Berlin kot prednjo postojanko NATO. «Izjava, nadaljuje agencija, potrjuje izjavo Tassa, da zahodne države niso pripravljene realistično razpravljati o sovjetskem predlogu glede Berlina. Ameriška izjava dokazuje, da imajo zahodne države zahodni Berlin za figuro pri svoji avanturistični igri v hladni vojni in za predmet vojnih načrtov NATO.»

Predstavnik Foreign Officea je v Londonu izjavil, da včerajšnja sovjetska izjava ne dodaja nič novega k sovjetskim predlogom od 27. novembra. Vendar pa v Londonu sedaj izjavo proučujejo.

Tudi v francoskih uradnih krogih pravijo, da sovjetska izjava in izjave Hruščeva ne prinašajo nič novega.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je sporočil, da bo državni tajnik Dulles prišel v Pariz jutri opoldne. Spremljal ga bo zdravnik vojaške bolnišnice «Walter Reed» Benjamin Sullivan, ki ga je te dni zdravil. Bolnišnico je Dulles zapustil nocoj, zatem se je sestal v Beli hiši z Eisenhowerjem, ob 21.30 pa je odpotoval z letalom v Pariz. Po sestanku sveta ministrov NATO (18. decembra) bo Dulles odpotoval za en teden na Jamajko.

Pred odhodom je Dulles izjavil, da sovjetski voditelji «dokazujejo velik prezir do dane besede». Izjavil je dalje, da bodo «sovjetske grožnje proti Berlinu onemogočene in da bo mir prevladal», če bodo zahodni zavezniki enotni.

Dulles je dodal, da sovjetski voditelji stalno govorijo o miroljubni koeksistenci, toda v zvezi z Berlinom skušajo zavreči celo vrsto sporazumov.

Dulles je zatem izjavil, da bodo ZDA odločno zavrnile sovjetsko zahtevo o umiku ameriških, britanskih in francoskih čet iz zahodnega Berlina in o ustanovitvi demilitariziranega svobodnega mesta.

Zatem je Dulles izjavil, da se bo v Parizu sestal z zunanjimi ministri Velike Britanije, Francije in Zahodne Nemčije ter z njimi govoril o Berlinu in da bodo zatem o tej zadevi «nedvomno govorili na svetu NATO», ki bo začel svoje delo v torek. Pripomnil je, da bo svet NATO «zasedal v senci stalnega pritiska komunističnega imperializma na raznih delih svobodnega sveta».

V Parizu je predstavnik predsedstva francoske vlade izjavil, da se bo De Gaulle prihodnji teden sestal z Dullesom. Dan sestanka pa ni bil še določen.

Tudi iz Bonna poročajo, da bi Adenauer želel čimprejšnje razgovore z Dullesom in da je to željo sporočil v Washington ter zaprosil Dullesa, naj bi ob svojem prihodu v Pariz obiskal tudi Bonn. Predstavnik bonnske vlade je izjavil, da Dulles verjetno ne bo mogel priti v Bonn.

Kancler Adenauer se je danes razgovarjal z zahodnoberlinskim županom Brandtom o Berlinu. Uradno poročilo pravi, da je Adenauer obrazložil Brandtu stališče, ki ga bo Zahodna Nemčija zastopala na konferenci zahodnih zunanjih ministrov, ki bo v nedeljo v Parizu.

Poročilo dodaja, da bo župan Brandt imel priložnost obrazložiti svoje stališče naravnost zunanjim ministrom zahodnih držav.

Na koncu pravi poročilo, da je bil med današnjimi razgovori dosežen sporazum in da so poravnana nasprotja, ki so nastala ob Adenauerjevem obisku v Berlinu.

Medtem je Brandtov urad v Berlinu objavil izjavo, ki pravi, da se zahodni Berlinčani «ne bodo ustrašili nove grožnje, ki jo vsebuje sovjetska izjava». Brandt pravi, da je izjava Tassa očitno propagandna spletka v zvezi z bližnjim sestankom zunanjih ministrov v Parizu. Nato dodaja, da bo naloga zunanjih ministrov dati primeren odgovor na sovjetsko izjavo.

Brandt pravi tudi, da je intervju Hruščeva listu «Sueddeutsche Zeitung» še bolj razjasnil pomen sovjetskih predlogov o Berlinu.

Danes je glasilo vzhodnonemške socialistične stranke «Neues Deutschland» grozilo Brandtu, da bo doživel enako usodo kakor Quisling.

Predstavnik bonnske vlade je danes izjavil, da izjave Hruščeva muenchenskemu listu nikakor ne presenečajo bonnske vlade, in da Hruščev upa s tem razbiti zahodno solidarnost glede Berlina. Predstavnik je dodal, da je vsebina izjav Hruščeva približno enaka izjavi agencije Tass. Dodal je, da mora poudariti izredno oster in žugajoč ton izjave, «ki se zelo približuje vojni grožnji».

Socialdemokratski poslanec Kalbitzer objavlja danes v glasilu stranke «Vorwaerts» članek, ki je ponovno povzročil celo vrsto komentarjev. Kalbitzer omenja naprej precedens, ki so ga ustvarili ameriški voditelji, ki se že več let pogajajo s Kitajci, čeprav odklanjajo pravno priznanje te države. Nato se sprašuje: «Iz kakšnih vzrokov se nemška zvezna vlada ne bi razgovarjala z oblastmi sovjetskega področja o načrtu konfederacije dveh nemških držav».

«Razgovori,» dodaja poslanec, «bi se lahko začeli z diskusijo o prepovedi vohunstva, o vsenemškem načrtu omejitve oborožitve in policijskih sil na obeh straneh demarkacijske črte; zatem bi se razgovori nadaljevali o svobodi bivanja, o ustanovitvi skupne vlade in o svobodnih volitvah «kot oblike nemške ljudske suverenosti». Zasedbene sile bi se morale udeležiti teh razgovorov.»

V zvezi s tem člankom je demokristjanska stranka objavila izjavo, ki pravi, da gre za «nezaslišan predlog», ki lahko «ošibi položaj Nemčije prav ob vrhuncu berlinske krize». Izjava dodaja, da pomeni to «prvo ponudbo kapitulacije». — Vodstvo socialdemokratske stranke pa je odgovorilo s poudarkom, da do sedaj ni bil «poslanec Kalbitzer tisti, ki se je pogajal z uradnimi predstavniki sovjetskega področja, pač pa minister Schaeffer ki je član demokristjanske stranke».

Londonski «Daily Express», ki že dolgo časa vodi kampanjo za umik zahodnih čet iz Berlina, piše danes v svojem uvodniku: «Kar se tiče Berlina, niso interesi Velike Britanije enaki interesom Zahodne Nemčije. Zato so nesoglasja med obema vladama verjetna. Nemci so stopili v vojno nepravično in nepošteno proti Veliki Britaniji leta 1939. Ali to morda sedaj nalaga Veliki Britaniji dolžnost in tveganje, da mora braniti kateri koli del Nemčije? Nemčija je dovolj močna in dovolj bogata, da se lahko brani sama. Ni nobenega zgodovinskega, moralnega, finančnega ali strateškega vzroka, da bi Velika Britanija prenašala berlinsko breme.»

Tudi pariški tisk komentira danes berlinsko vprašanje v zvezi z včerajšnjo sovjetsko noto. Značilen je komentar progresivnega lista «Liberation», ki pravi: «Nemčija je že na tem, da spet postane svetovna sila, kakršna je bila pred vojno leta 1939. Že postaja primerno orodje nemške imperialistične politike. Če ne bo Strauss, bo Schroeder ali kdo drug; kandidatov ne primanjkuje. Tudi človek tako malo borbenega temperamenta in ki ne uporablja brutalne govorice, kakor je kancler, si sedaj dovoljuje razbijati s pestjo po mizi. Zaradi tega so nemški komunisti primerjali Adenauerja s Hitlerjem. Primerjave so pogostoma samovoljne in — ponavljamo — kancler ni avanturist. Toda če že on govori v takem tonu, kako bodo govorili njegovi nasledniki?»...

—«»—

Razprava o Alžiriji v političnem odboru OZN

Afriško-azijska resolucija poziva Francijo na pogajanja

Sprejeta resolucija o Madžarski - Neuspeh razgovorov Lodgea in Zorina o študijski komisiji za vesoljstvo

NEW YORK, 12. — Sedemnajst držav afriško-azijske skupine je danes predložilo v političnem odboru OZN resolucijo o Alžiriji. Resolucija pravi, da OZN priznava pravico alžirskega ljudstva do neodvisnosti, jemlje na znanje ponudbe začasne alžirske vlade za pogajanja in priporoča pogajanja med obema stranema za rešitev v skladu z listino OZN.

V uvodu omenja resolucija prejšnje resolucije o Alžiriji in izjavlja, da pomeni položaj v Alžiriji grožnjo za mir in mednarodno varnost.

Člani afriško-azijske skupine, ki se niso pridružili skupni resoluciji, so: Kambodža, Etiopija, Malaja, Indija, Iran, Japonska, Laos, Pakistan, Filipini, Tajlandija in Turčija.

Med razpravo je na sinočnji seji govoril španski delegat, za njim indonezijski delegat Sastroamidjojo, ki je izjavil, da mora OZN pozvati obe strani na pogajanja. Iranski delegat je izjavil, da se mora zadeva rešiti na podlagi učinkovitega sodelovanja. Pakistanski in irski delegat pa sta pozvala Francijo, naj začne pogajanja z Alžirci.

Danes zjutraj je govorilo osem govornikov. Grški delegat Palamas je izrekel upanje, da bo Francija ponudila Alžiriji enako izbiro kakor svojim prekomorskim ozemljem. Kubanski delegat je oporekal pristojnost OZN v tej zadevi. Predstavniki Iraka, Jordanije in Jemena pa so obsodili referendum in volitve v Alžiriji. Poljski delegat je izrekel solidarnost z vsemi narodi, ki se borijo za neodvisnost. Govorila sta še predstavnika Haitija in Albanije, nakar je bila seja odložena na popoldanske ure.

Glavna skupščina pa je odobrila resolucijo, ki obsoja Madžarsko in SZ, ker nista ravnali v skladu s prejšnjimi resolucijami OZN v zvezi z Madžarsko

Za resolucijo je glasovalo 54 držav, proti njej pa 10; vzdržalo se jih je 15. Predstavniki Izraela in Jemena so bili odsotni.

Proti resoluciji so glasovali predstavniki držav sovjetske skupine in Jugoslavije; Vzdržali so se predstavniki nekaterih afriških in azijskih držav in Finske.

Skupščina je dala nalogo svojemu predstavniku Munru (predsedniku prejšnjega zasedanja skupščine), naj v imenu OZN spremlja razvoj na Madžarskem. Resolucija obsoja usmrtitev Nagyja, Maletra in drugih ter poziva sovjetske in madžarske oblasti, naj prenehajo s sedanjimi ukrepi.

Na popoldanski seji je med razpravo govoril sovjetski predstavnik Zorin. Ostro je obsodil ameriško politiko in NATO. Izjavil je, da NATO pripravlja zrušitev vlad v državah ljudske demokracije in usmrtitev njihovih voditeljev. Obtožil je ZDA, da vodijo politiko intervencije v notranje zadeve drugih držav. S tem v zvezi je govoril o intervenciji ameriškega brodovja v Karaibskem morju med obiskom podpredsednika Nixona; govoril je o pošiljanju ameriškega orožja kubanski vladi diktatorja Batiste, o bombardiranju indonezijskih vasi z letali, ki so jih vodili ameriški piloti, o ameriški oboroženi intervenciji v Libanonu, o zbiranju ameriškega sedmega brodovja v Formoški ožini in o grožnji, da se bo uporabljalo atomsko orožje proti Kitajski.

Na koncu je Zorin protestiral proti resoluciji, ki so jo predložile ZDA skupno z drugimi 36 državami.

Britanski delegat je ponovil obtožbe ameriškega delegata, ki je govoril včeraj, in je med drugim izjavil, da je sedanji položaj na Madžarskem tak samo zaradi volje sovjetske vlade.

Te dni sta se voditelja ameriške in sovjetske delegacije Cabot Lodge in Valerijan Zorin dvakrat sestala, da bi se sporazumela o sestavi mednarodne komisije OZN za sodelovanje v raziskovanju vesoljstva. Ker se nista mogla sporazumeti, bodo predložili skupščini v glasovanje resolucijo, ki jo je odobril politični odbor.

—«»—

Z balonom čez ocean

SANTA CRUZ (Kanarski otoki), 12. — Pet oseb je z balonom odletelo s Kanarskih otokov z namenom, da dosežejo Ameriko. V najugodnejšem primeru bi dosegli Novi svet v osmih dneh, lahko pa bo prelet oceana trajal tudi tri tedne. Pozno zvečer je ameriška letalska skupina v Madridu sporočila, da od odhoda pred približno 18 urami, ni bilo slišati nikakega radijskega sporočila iz balona «Small World» (Majhen svet), kot se balon imenuje.

—«»—

Averof o Cipru

NEW YORK, 12. — Grški zunanji minister Averof je pred odhodom iz New Yorka izjavil, da grška vlada ne bo predložila ciprske zadeve svetu NATO. Dodal pa je, da bo sprejel razgovore o Cipru na prihodnji seji sveta NATO, če bi zadevo sprožil svet ali pa neka druga država.

Ugotovil je zatem, da resolucija o Cipru, ki jo je odobrila skupščina OZN «ne škodi nikomur», ter je izjavil, da ne nasprotuje morebitni konferenci, katere bi se udeležili nadškof Makarios, predstavniki ZDA, Norveške, turške manjšine na Cipru in predstavniki NATO. To pa seveda s pogojem, da se konferenca skrbno pripravi.

Tiskovna konferenca D. Kunca

Odnos vlade FLRJ do SET O konferencah v Ženevi

Napad Čen Jija je bil doslej najhujši napad na FLRJ

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 12. — Zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Drago Kunc je na današnji tiskovni konferenci ocenil izjavo podpredsednika kitajske vlade in zunanjega ministra Čen Jija na sprejemu v čast delegaciji začasne alžirske vlade v Pekingu kot najhujši napad kitajskih voditeljev na Jugoslavijo. «Glede na okolnost, v kateri je bil ta govor izrečen, kaže, da je bil cilj tega napada v prvi vrsti kompromitirati Jugoslavijo pri njenih prijateljih v Aziji in Afriki», je izjavil Kunc.

V zvezi z napadom predsednika albanske skupščine Medara Štile na Jugoslavijo na otvoritvenem zasedanju albanske skupščine je Kunc izjavil, da je predsednik albanskega parlamenta «nadaljeval škodljivo prakso ostalih voditeljev Albanije, ki izkoriščajo vsako priložnost, da z napadi na Jugoslavijo nadalje zaostrujejo medsebojne odnose in zastrupljajo ozračje v tem delu sveta».

Po poročilu agencije REUTER in nekaterih francoskih listov je podpredsednik češkoslovaške vlade Kopecki v govoru na kongresu narodne socialistične stranke označil Tita kot «izdajalca» in «slugo imperialistov», ki mora biti «izbrisan». Na vprašanje, kako komentira to izjavo, je Kunc izjavil, da jugoslovanska vlada nima avtentičnega besedila govora, toda da omenjeni del govora, ki ga navajajo Reuter in nekateri inozemski listi, ni v verziji, ki je bila objavljena v češkoslovaškem listu «Rude Pravo». «Toda kolikor vemo, je izjavil Kunc, verzije Reuter in nekaterih inozemskih listov na Češkoslovaškem niso demantirali.»

Konferenca afriških narodov v Afriki je po mnenju uradnega zastopnika Jugoslavije izraz vedno močnejših teženj narodov Afrike po splošni emancipaciji, neodvisnosti in enakopravnosti. «Po našem mnenju, je ugotovil Kunc, je ta konferenca velikega pomena za bodoči razvoj narodov Afrike in za njihovo borbo za ustrezno enakopravno mesto v sodobnem svetu. Konferenca krepi tiste napredne tendence in sile v Afriki, ki se bore za neodvisnost, mir in aktivno sodelovanje med narodi.»

Kunc je nadalje izjavil, da bi bilo potrebno predlog predsednika začasne alžirske vlade Ferhata Abasa, da se sestane z De Gaullom in da razpravlja z njim o alžirskem vprašanju, čimprej sprejeti, kajti nadaljevanje vojne zadaja samo nepotrebne žrtve obema stranema. «Menimo,» je dejal Kunc, «kar smo že večkrat povedali, da so pogajanja med zastopniki fronte narodne osvoboditve Alžira in francoske vlade neobhodno potrebna za rešitev alžirskega vprašanja v celoti.»

Jugoslovanska vlada, po besedah Kunca, se ne more popolnoma oceniti praktičnega učinka sklepa sveta ministrov evropske gospodarske skupnosti o evropskem skupnem tržišču na zunanjetrgovinske odnose Jugoslavije s tem področjem. «Toda sedaj se že lahko vidi,» je poudaril Kunc, «negativni vpliv tega sklepa na mednarodno izmenjavo kar mi ne moremo indiferentno gledati. To bodo morale tudi same države članice skupnega tržišča upoštevati, če žele doseči proglašeno razširitev izvoza. Tudi naša vlada bo verjetno storila nekatere korake.»

Na zanimanje novinarjev, kako jugoslovanska vlada ocenjuje dosedanji potek konference v Ženevi, je Kunc izjavil, da je potek konference pokazal, da so pogoji za prenehanje jedrskih poskusnih eksplozij dozoreli, in da je praktično mogoče doseči nujno, splošno in trajno prenehanje teh poizkusov. Kar pa se tiče konference o preprečitvi iznenadnih napadov, zaenkrat ni nobenega napredka. Ni dvoma, da bi vsaj začeten sporazum o teh vprašanjih lahko prispeval k reševanju kompleksa vprašanj o razorožitvi in tako ustvaril boljše ozračje v mednarodnih odnosih. «Zato menimo, da je zelo važno, da se pogajanja nadaljujejo in da se vložijo novi napori za uspešen izid.»

Med konferenco je Kunc med drugim poročal da se bodo 20. decembra pričela v Pekingu trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Kitajsko. Trgovinska pogajanja s Sovjetsko zvezo za sklenitev novega trgovinskega sporazuma za leto 1959 pa se bodo pričela 15. decembra v Moskvi. Jugoslovanska delegacija, ki jo vodi opolnomočeni minister Miloš Lalović, je danes odpotovala v Moskvo.

B. B.

—«»—

Stanovanjske investicije v Beogradu

BEOGRAD, 12. — Ljudski odbor Beograda je sklenil danes, da se v prihodnjem letu poveča tempo stanovanjske izgradnje. Prihodnje leto bodo zgradili novih 3.500 stanovanj. Letos je bilo vloženih v stanovanjsko izgradnjo 10 in pol milijarde dinarjev. S temi sredstvi so začeli zidati 8.000 stanovanj, od katerih jih je bilo 4000 že dozidanih, 4000 pa bo končanih v prihodnjem letu

—«»—

Burgibove obtožbe proti Franciji

SFAX, 12. — Predsednik Burgiba je danes govoril v Sfaxu in obtožil Francijo, da ni spoštovala sporazuma o umiku svojih čet iz Južne Tunizije. Burgiba je dodal, da so Francozi obdržali še nekatere položaje v Fort Saintu v Južni Tuniziji in da medtem gradijo novo trdnjavo na alžirskem ozemlju nedaleč od Fort Sainta. V takih okoliščinah, je izjavil Burgiba, ni mogoče reči, da je bil Fort Saint vrnjen Tuniziji, kakor je bilo dogovorjeno.

Burgiba je tudi izjavil, da bo Tunizija sporazumno z zadevniki lastniki in po pogajanjih s Francijo razlastila francoske koloniste in razdelila njih zemljo Tunizijcem.

—«»—

BONN, 12. — V Bonnu so vedno bolj prepričani, da se bosta general De Gaulle in zahodnonemški minister za gospodarstvo Erhard v kratkem sestala v Franciji. Pripominja se, da se je o takem sestanku govorilo že pri zadnjem razgovoru med De Gaullom in Adenauerjem. Namen novega sestanka naj bi bil doseči sporazum med Francijo in Anglijo glede področja svobodne izmenjave.

Danes zaključna seja vseafriške konference

Objavljene bodo sprejete resolucije - Priprave za združitev Gane in Gvineje

AKRA, 12. — Pet delovnih komisij na konferenci afriških narodov v Akri je sinoči končalo delo. Pripravile so načrte resolucij, o katerih so razpravljali na današnji plenarni seji in ki bodo objavljene na jutrišnji zaključni seji.

Čeprav poteka delo pri zaprtih vratih, se že sedaj lahko predvidevajo glavni obrisi resolucij: v prvi delovni komisiji so v glavnem govorili o nenasilju. Zdi se, da je prevladala kompromisna rešitev, ker bo resolucija poudarjala, da povsod tam, kjer se neodvisnost lahko doseže z ustavnimi sistemi, morajo prevladati miroljubne metode. Vendar pa se ne obsoja oborožena borba tam, kjer je potrebna.

Četrta komisija, ki je proučevala vprašanje vseafriškega sodelovanja, poprave meja in združevanja afriških držav, se baje izreka za več federacij: severnoafriško federacijo na podlagi tangerske resolucije; nato zahodnoafriško, vzhodnoafriško, srednjeafriško in južnoafriško. Odbor, ki razpravlja o plemenskem razlikovanju, bo verjetno zahteval ustanovitev komisije za človeške pravice, ki naj poroča o izvajanju teh načel. Posebna resolucija pa priporoča, naj se v afriških državah istočasno poučujeta francoščina in angleščina.

Predsednik vlade Gane Nkrumah je predložil danes parlamentu načrt za združitev med Gano in Gvinejo. Izjavil je, da je ta združitev uvod v širšo zvezo držav Zahodne Afrike. Pripomnil je, da neodvisne države, ki se bodo pridružile tej zvezi, nikakor ne bodo zgubile svoje avtonomije. Nova afriška zveza se bo ustanovila po zgledu ZDA in Sovjetske zveze. Toda pri tem ne bo slepo sledila eni ali drugi teh držav.

Nkrumah je dalje izjavil, da sta vladi Gane in Gvineje sklenili poslati vsaka enega stalnega ministra v prestolnico druge, da proučuje izvedbo načrta o združitvi.

Posebna gospodarska komisija šestih članov pa bo proučevala gospodarska in finančna vprašanja. Druga komisija šestih članov bo morala pripraviti načrt ustave, po posvetovanju z afriškimi željami, najsi bodo te neodvisne ali ne.

V imenu opozicije je Joe Apiah zahteval, naj vlada skliče konferenco vseh prizadetih držav Zahodne Afrike in šele potem naj predloži parlamentu konkretne predloge za združitev. Očital je Nkrumahu, da se ni posvetoval z opozicijo in je izjavil, da bi morali upoštevati tudi mnenje Liberije in Nigerije.

Reorganizacija oblasti v Alžiriji

Challe vrhovni poveljnik vojske, Delouvrier generalni delegat vlade, Massu nadprefekt v Alžiru - Debre verjetni predsednik nove vlade - Izjava vodstva KPF

PARIZ, 12. — V poučenih krogih trdijo, da bo prvi predsednik vlade pete republike sedanji pravosodni minister Michel Debre in ne Soustelle, kakor so domnevali. Soustelle bo verjetno postal minister za francosko skupnost. Domnevajo, da bo De Gaulle sporočil imenovanje ministrskega predsednika prve dni januarja.

Danes so na seji vlade sprejeli dekret o civilnih in vojaški oblasti v Alžiriji. General Salan odhaja iz Alžirije in je imenovan za generalnega inšpektorja francoske vojske. Novi vrhovni poveljnik vojske v Alžiriji bo armadni general Maurice Challe. Civilne funkcije generalnega delegata vlade pa bo odslej vršil finančni strokovnjak Paul Delouvrier. Mesto pomočnika vrhovnega poveljnika oboroženih sil bo prevzel sedanji nadprefekt v Alžiru general Allard; funkcije nadprefekta v Alžiru pa bo prevzel general Massu.

Medtem javljajo da se bo spet vrnil v Alžirijo zloglasni polkovnik padalcev Marcel Bigeard, ki je bil avgusta začasno odstavljen zaradi spora z glavnim štabom v Alžiriji. Izjava vojaškega poveljstva v Alžiriji pravi, da je polkovnik Bigeard sporočil željo generalu Salanu, da bi se ponovno vrnil v Alžirijo in da je bila njegova želja sprejeta.

V bližini Menerville, 45 km od Alžira, je skupina alžirskih borcev napadla avtomobil, v katerem so bili trije vojaki. Vsi trije so bili ubiti. V Parizu pa je notranje ministrstvo sporočilo, da je policija včeraj aretirala 12 oseb, ki so delovale v okviru alžirske osvobodilne fronte v Franciji. Med aretiranimi je tudi brat finančnega ministra alžirske vlade Mustafa Francis.

Imenovanje Delouvriera bo nedvomno posebne važnosti za prihodnji gospodarski program v Alžiriji. Delouvrier velja namreč za pravega gospodarskega strokovnjaka. Pripomniti pa je treba, da so ožji Soustellovi sodelavci že prve dni, ko se je omenjala možnost imenovanja Delouvriera, protestirali in ga obtoževali, da je preveč povezan na mednarodno financo in da bi zaradi tega, čeprav posredno, vnesel v alžirsko vprašanje «ne preveč čist zrak»; kajti Alžir mora v vsakem oziru veljati za izključno francosko zadevo.

Na drugi strani pa ugotavljajo, da ga je De Gaulle prav zaradi tega izbral, zato da bo lahko zajamčil dotok izvenfrancoskega kapitala, ki bo potreben za izvedbo načrta za gospodarski in industrijski razvoj v Alžiriji in Sahari.

Danes so v Parizu sporočili, da sta dve francoski družbi, ki iščeta petrolejske vrelce v Sahari, našli novo petrolejsko žilo, debelo 30 metrov, v globini 3572 metrov. Zaradi tega bodo morali spremeniti prvotne cenitve, ki določajo na 300 milijonov ton celotno količino surove nafte v tamkajšnjih ležiščih.

Centralni komite KP Francije pa je po dvodnevnem zasedanju sprejel resolucijo, ki pravi: «Položaj, ki je nastal po referendumu in po volitvah, prinaša v sebi fašistično nevarnost. Golizem je krinka, ki so si jo nadele reakcionarne sile in fašisti, da se polastijo oblasti.

Najnujnejša naloga v sedanjih okoliščinah je organizirati borbo za obrambo materialnih zahtev delovnih množic in vseh žrtev gospodarske krize, katerih interesi so oškodovani in ki jih ogroža politika industrijskih in finančnih trustov;, borba za obrambo javnih svoboščin in individualnih pravic, borba za naglo vzpostavitev miru v Alžiriji. Ta borba narekuje najširšo enotnost delavskih in demokratičnih sil.»

Betancourt za sodelovanje z Larrazabalom in Caldero

CARACAS, 12. — Romulo Betancourt, bodoči predsednik Venezuele, je danes obiskal admirala Larrazabala ter ga prosil, naj mu pomaga pri težki odgovornosti predsedovanja vladi. Betancourt je izjavil, da je Larrazabal njegov prijatelj in da ga visoko spoštuje. Za sodelovanje pa je prosil tudi Caldero, češ da je državi potrebno sodelovanje vseh njenih najboljših ljudi.

Zadnji objavljeni rezultati volitev kažejo, da je Betancourt prejel skoraj toliko glasov kot Larrazabal in Caldera skupaj: Betancourt 1.120.000, Larrazabal 800.000 in Caldera 345.000.

Tržaški dnevnik

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 8.4, najnižja 6.8, zračni tlak 1003.7 v porastu, veter 19 km na uro severnik, nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, padavine 16.8 mm, temperatura morja 12.2 stopinje.

Danes, SOBOTA, 13. decembra
Lucija, Lučka
Sonce vzide ob 7.37 in zatone ob 16.20. Dolžina dneva 8.43. Luna vzide ob 9.36 in zatone ob 19.44.
Jutri, NEDELJA, 14. decembra
Spiridijon, Dušan

S sinočnje seje miljskega občinskega sveta

Danes dopoldne podpis sporazuma o dobavi vode iz miljskega vodovoda

Občinski svet je začel razpravo o občinskem proračunu za prihodnje leto - Odobren sklep o nakupu novega avtobusa za podjetje ACNA

Sinoči je bila v Miljah redna seja občinskega sveta, ki je podrobno razpravljal o raznih postavkah občinskega proračuna za prihodnje leto. Pred to razpravo pa je občinski svet odobril sklep občinskega odbora za nakup novega avtobusa za občinsko prevozniško podjetje ACNA. Občinski odbor je utemeljil ta sklep z ugotovitvijo, da se je zadnje čase povečalo delovanje omenjenega podjetja, da je naraslo število potnikov in da je nujno potrebno imeti vsaj eno vozilo v rezervi v primeru okvar na sedanjih vozilih.

Nato je župan sporočil, da bo danes ob 10. uri v Kopru podpis sporazuma glede dobave vode iz miljskega vodovoda vasem onstran meje na jugoslovanskem področju v Miljskih hribih. Dejal je, da je doseženi sporazum zadovoljiv za obe stranki, da je urejeno vprašanje izplačila zaostankov in da ima uprava vodovoda stoodstotno jamstvo za dobavo vode. Pri tem je župan tudi sporočil, da je miljska občinska uprava priredila predvčerajšnjim kosilo na čast obema delegacijama, ki sta vodila pogajanja za sporazum, v odgovor na vljudnost predsedstva koprskega okrajnega odbora, ki je pred časom priredilo kosilo članom delegacij. Župan je obljubil, da bo na prihodnji seji v torek zvečer poročal o doseženem sporazumu.

Odbornik za finance je potem začel čitati posamezne postavke proračuna, občinski svetovalci so dali svoje pripombe in vprašali za pojasnila, nato pa odobrili postavko za postavko.

Največ razprave je bilo o postavki za odškodnino podjetju, ki pobira trošarino. Nekateri svetovalci so namreč pripomnili, da so zadevni stroški v znesku 7 milijonov lir previsoki za vsoto, ki jo občina dobi od trošarine. Župan je odgovoril, da pogodba z zadevnim podjetjem zapade prihodnje leto in da bo občinski odbor s pomočjo občinskih svetovalcev podrobno proučil to vprašanje, da bi se stroški znižali, toda ne na škodo dohodkov od trošarine.

Predstavnik demokristjanske skupine je glede postavke o izredni vladni podpori za kritje občinskega primanjkljaja dejal, da mora občinski odbor proučiti možnost uravnovešenja občinskega proračuna, ker bo prej ali slej odpadla izredna državna podpora občinskim upravam tudi na Tržaškem, kakor je že to v veljavi v drugih italijanskih pokrajinah. Župan je odgovoril, da občinski odbor skrbno sestavlja proračun, da pa ni še čas odpovedati se podpori, ki jo zaradi izrednih razmer prispeva država za kritje primanjkljaja občin na Tržaškem področju.

Odbornik za finance je tudi pripomnil, da v proračunu ni postavke o ekonomskih načrtih za prihodnje leto, ker občinska uprava pač še ne ve, koliko bo v ta namen dobila. Vsekakor pa bo o tem občinski svet pravočasno obveščen, da bo lahko o tem razpravljal in sklepal.

Naj navedemo nekaj postavk proračuna, ki jih je občinski svet sinoči odobril. Največje dohodke bodo občini prinesle trošarine in razne takse; trošarina 47 milijonov, druge občinske takse in zemljiški davek pa 46.290.080 lir. Proračun predvideva skupno 107 milijonov 333.866 lir rednih dohodkov, 48.765.222 pa izrednih dohodkov.

Med splošnimi izdatki so največje postavke za plačo občinskim uslužbencem (16 milijonov 450.000 lir) ter stroški za pobiranje trošarine (7 milijonov lir).

Spominska proslava ob obletnici smrti P. Tomažiča in tovarišev

Krajevne organizacije bivših partizanov in političnih preganjancev z Općin prirediio v nedeljo 14. t. m. ob 15. uri spominsko proslavo ob obletnici smrti Pinka Tomažiča in tovarišev.

Na proslavi, ki bo na strelišču na Opčinah, bodo zastopniki omenjenih organizacij položili vence ter se v nagovorih oddolžili spominu Pinka Tomažiča in tovarišev.

Na proslavo so vabljeni vsi bivši partizani, politični preganjanci ter demokratično prebivalstvo sploh.

Obnova obrtnic (licenc)

Opozarjamo vse člane, da je treba obnoviti obrtnice (licence). Lahko jih prinesejo na tajništvo združenja ali pa jih oddajo našemu uradniku Batiču, ki jih bo zagotovo pravočasno obiskal.

Slovensko gospodarsko združenje

Na uradu za delo obnovljena pogajanja

Včeraj nadaljevanje razgovorov s predstavniki Delavskih zadrug

Vodstvo Delavskih zadrug se je obvezalo, da bo proučilo vse predložene zahteve sindikalnih organizacij

Na Uradu za delo so se obnovila pogajanja glede Delavskih zadrug. Prvi sestanek je bil pretekli torek in včeraj so se razgovori nadaljevali ter so predstavniki sindikalnih organizacij obrazložili svoje zahteve odnosno ponovili nekatere izmed zahtev, glede katerih se je vrtela razprava, dokler ni prišlo do protestne stavke vseh delavcev in uslužbencev podjetja.

Med drugim so zahtevali da se vključi v sporazum obveza s strani Delavskih zadrug, da bodo ponovno sprejele v neposredno upravo mesnice. To bi pomenilo, da bi morali zopet sprejeti na delo osebje, ki so ga odpustili. Lahko pa bi proučili nov način plačevanja prispevkov. Glede osebja, ki so ga že odpustili in nato ponovno sprejeli v službo, pa jim je treba priznati delovna leta, ki so jih že prej dosegli.

Sindikalni organizaciji sta pristali na razpravo o predaji nekaterih trgovin z živili v družinsko upravo, vendar izključno na način kot predvideva člen 77 in torej le za zelo omejeno število prodajaln. Končno so predstavniki sindikatov zahtevali, da vodstvo Delavskih zadrug podpiše obvezo, da bodo pregledali notranje tarife za prevoz.

Vodstvo Delavskih zadrug se je obvezalo, da bo te zahteve proučilo in da jih bo predložilo komisiji, ki bo nanje odgovorila. Niso pa določili datuma novega sestanka.

Zaradi smrti dr. J. Ferfolje

Žalna seja društva «Pravnik»

Društvo «Pravnik» v Trstu je imelo včeraj žalno sejo za pokojnim dr. Josipom Ferfoljo, ustanovnim članom društva. Predsednik dr. Tončič je v primernih besedah orisal lik pokojnika, dobrega tovariša in iskrenega prijatelja, ki je za delo v okviru društva zastavil vse svoje sile in mu nudil svojo bogato življenjsko ter pravno izkustvo slovenskega izobraženca na tem ozemlju.

Med sejo je prispela brzojavka predsednika društva «Pravnik» iz Slovenije dr. Teodorja Tominška, ki je izrazil iskreno sožalje tržaškemu «Pravniku» ob smrti dr. J. Ferfolje. Člani so nato z enominutnim molkom počastili spomin pokojnika, potem pa odločili, da bodo namesto cvetja na grob pokojnega tovariša dr. Ferfolje darovali 15.000 lir za Dijaško Matico, 15.000 lir pa za sklad «Sergija Tončiča».

Seja nabrežinskega občinskega sveta

Sinoči je bila na županstvu v Nabrežini redna seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta. Na seji so svetovalci razpravljali o nekaterih upravnih vprašanjih. Zaradi pomanjkanja prostora bomo poročilo o seji objavili v naši jutrišnji številki.

Za znižanje cene mleku

Demokristjanska agencija «Giulia» že drugič zavzema zanimivo stališče glede cene mleka. V svojem včerajšnjem poročilu agencija ugotavlja, da obstaja glede prodaje mleka na tržaškem trgu pravi monopol, ki onemogoča prodajo mleka pod drugimi pogoji, kot jih določa monopolistična organizacija. Te ugotovitve smo v našem listu že večkrat napisali in z zadovoljstvom ugotavljamo, da so se do njih dokopali tudi demokristjani, ki so pred nekaj dnevi, ko je bila ostra polemika okoli mlečne centrale, pomagali ustvarjati prav ta monopol.

Zato tudi z zadovoljstvom ugotavljamo, da napoveduje «Giulia» določene ukrepe, da se stanje spremeni in monopol razbije, kar bi omogočilo znižanje cene na drobno za približno 10 odstotkov. V tej zvezi je govora, da bi mleko prodajale Delavske zadruge v svojih poslovalnicah po znatno znižanih cenah in torej po 72 odnosno 76. lir za liter.

Upamo, da ne bo ostalo samo pri zagotovilih, temveč da bodo odgovorni organi in med njimi v prvi vrsti občinski svet takoj napravili ustrezne korake, da pride do stvarnega znižanja cene, čeprav imamo od nedelje dalje opravka z dejanskim zvišanjem cene za 2 liri pri litru pasteriziranega mleka v steklenicah.

Nov sedež TAK

Jutri ob 10. uri bodo v novi stavbi v Ulici Coroneo odprli nov sedež Tržaškega avtomobilskega kluba. Uradni otvoritvi bodo prisostvovali tudi predstavniki oblasti. Izvršni odbor kluba vabi vse svoje člane, naj se udeležijo slavnostne otvoritve.

Z motorjem v žensko

Ob 12.20 so sprejeli na ortopedski oddelek 62-letno gospodinjo Mario Alfieri por. Jacobini, ki si je zlomila desno nogo, ko se je vanjo zaletel z motorjem «Ducati» na Korzu 19-letni Vittorio Starri.

BOŽIČNA in NOVOLETNA VOŠČILA
s tržaškimi motivi:

Devin
Repentabor
Miramar
Napoleonska cesta
Mihec in Jakec itd.

vam nudi
TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst, Ul. sv. Frančiška 20
tel. 61-792

DRUŠTVO SLOVENSKIH SREDNJEŠOLCEV v Trstu

priredi v torek 16. t. m. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15 predavanje o delu jugoslovanske mladine.

RADIO

SOBOTA, 13. decembra 1958

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Predavanje: «Probkovina, pridelek Sredozemlja»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Helmut Zacharias; 13.30 Lahke melodije; 14.45 Odmevi iz Španije; 15.00 Harmonikar Rajmund Hrovat; 15.20 Strauss: Don Juan, op. 20 — simfonična pesnitev; 15.40 Ritmični ansambli; 16.00 Novela tedna: Janez Gradišnik: «Kot nekoč», ureja M. Jevnikar; 16.20 Kavarniški koncert; 16.40 Slavni violinisti; 17.00 Plesna čajanka; 17.30 Velika dela slavnih mojstrov; 18.00 Oddaja za najmlajše: Antonija Curk: «Poldkova operacija»; igrajo člani Radijskega odra, vodi Stana Oficija; 19.00 Sestanek s poslušalkami; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 Slovenski oktet; 21.00 «Buček v strahu», burka v enem dejanju, ki jo je napisal Rado Murnik; igrajo člani Radijskega odra, vodi Slavko Rebec; 22.00 Iz Wagnerjevih oper; 22.30 Folklorni ansambel «Veseli planšarji»; 22.50 Večerne melodije; 23.30 Nočni ples.

RADIO TRST

12.10 Tretja stran; 19.20 Zgodovina in legenda tržaških ulic; 19.30 Nekaj ritmov z Giannijem Safredom.

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15 19.15, 22.30.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijska univerza; 13.45 Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30 Kulturni obzornik; 14.40 Jugoslovanska filmska glasba; 15.20 Dalmatinske narodne izvaja kvintet «Lisinski» iz Zagreba; 15.40 - 17.00 Prenos RL; 17.00 Sestanek s pevci Nat King Cole, Peggy Lee, Mary Ford, Dean Martin in Ernie Ford; 17.30 Glasbeni varieté; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8,00, 10,00, 13.00, 15,00, 17.00, 19,30, 22.00 22.55.

5.00-8.00 Dobro jutro!; 8.05 «Mladina poje»; 8.30 Drobne skladbe velikih mojstrov; 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) — Jelka Mesesnel: Luknjica v zobku; 9.30 Pozdrav iz Berna; 10.10 Iz opernega sveta; 11.00 Igra trio Bardorfer; 11.20 S popevkami po svetu; 12.00 Josip Slavenski: Pesmi moje matere (komorni orkester Radia Sarajevo dirigira Dušan Skovran); 12.15 Kmečka univerza — Dr. Franc Janežič: Pomen napovedovalne službe v varstvu rastlin; 12.25 Melodije Jacqueja Offenbacha; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.30 Skladbe za harfo igra Jelica Pertot-Portograndi; 13.50 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi in koračnic; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Slovenska pesem od romantike do danes; 16.30 Popevke se vrstijo; 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 17.25 Dag Wiren: Serenada za godala; 17.40 Španija v pesmi in plesu; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.15 Iz operne in solistične glasbe; 18.45 Okno v svet: Meja med Arabci in Izraelci; 20.00 Pokaži, kaj znaš (prenos javne oddaje); 21.00 Zabavni zvoki; 23.10 Do polnoči v plesnem ritmu.

TELEVIZIJA

14.00-15.10 Telešola; 17.00-18.00 TV za otroke; 18.30 TV dnevnik; 18.50 Potni list št. 2; 19.10 Pisma TV; 19.30 Štiri korake med note; 20.00 Po en zvonik; 20.15 Made in Italy; 20.30 TV dnevnik; 20.50 Carosello; 21.00 «Musichiere»; 22.00 «Očetje in sinovi» po I. Turgenjevu; TV dnevnik.

GLEDALIŠČA

VERDI

Jutri ob 16. uri druga predstava Puccinijeve opere «Manon Lescaut». Dirigira Oliviero De Fabritiis.

TEATRO NUOVO

Danes ob 21. uri recital Paole Borboni: Riccardo Bacchelli: «Mineralna voda», Aldo Nicolay: «Emilia v miru in vojni», Dino Buzzatti: «Sama doma», Carlo Terron: «Mravlja», Stefano Pirandello: «Konec dneva». Abonma I - H - L. Cene: 600 lir, 400 lir in 250 lir.

KINO

Excelsior. 16.00: «Totò na Luni», Totò, Sylvia Koscina, Ugo Tognazzi, Sandra Milo.
Fenice. 15.30: «Tiger», Cinemascope, technicolor. Steward Granger, Anthony Steel, Barbara Rush. Divji dvoboj v džungli.
Nazionale. 16.00, 18.50, 21.50: «Karamazovi». Cinemascope, Yul Bryner, M. Schell, C. Bloom. Mladoletnim prepovedano.
Arcobaleno. 15.30: «Potvorjen general», Glenn Ford, Red Buttons, Taina Elg.
Supercinema. 15.30: «Vrtoglavica», Natalie Wood, Gene Kelly. Cinemascope, technicolor. Prvi poljub, prvi greh. V nedeljo: 10.00 in 11.30: «Cacio, ljubezen in fantazija». Technicolor.
Filodrammatico. 16.00: «Uporna zemlja», Peter Finch in Mary Ure.
Grattacielo. 16.00: «Kruh, ljubezen in Andaluzija», V. De Sica, C. Sevilla, P. De Filippo.
Cristallo. 15.45, zadnja 21.45: «Most na reki Kway», W. Holden, A. Guiness.
Capitol. 16.00: «Benetke, mesec in ti», A. Sordi, M. Allasio. Eastmancolor.
Astra Roiano. 16.30: «Še bo vzhajalo sonce», Ava Gardner, T. Power.
Alabarda. 15.30: «Slabi časi za narednike», A. Griffith, M. Mc Cormick.
Aldebaran. 16.00: «Človek, ki ni hotel ubiti». Cinemascope, technicolor. Don Murray, D. Varsi.
Ariston. 16.00: «Zla bitja», E. Constantine, F. Lulli in J. Greco.
Aurora. 16.00: «Zbogom orožje», R. Hudson, J. Jones, V. De Sica, cinemascope.
Garibaldi. 16.00: «V kraljestvu Walt Disneya».
Ideale. 16.00: «Furia Selvaggia», Paul Newman, Lita Milan, J. Dehner. Ljubezen in nasilje v divjini.
Impero. 16.30: «Tramvaj poželenje», M. Brando, V. Leigh. Mladoletnim prepovedano. Ob 21.00 TV.
Italia. 15.30: «Dekle greha», Brigitte Bardot, Jean Gabin.
Moderno. 16.00: «Moja babica policaj», Tina Pica, M. Riva, L. Gizzi, Ugo Tognazzi.
S. Marco. 16.00: «Njegova ljubezen kriči po osveti», Rock Hudson, Dona Reed. Ob 21.00 TV.
Savona. 16.00: «Pal Yoey», Kim Novak, Frank Sinatra, Rita Hayworth. Cinemascope, technicolor.
Viale. 15.30: «Lovci», Robert Mitchum, May Britt.
Vittorio Veneto. 16.00: «Pepel pod soncem», Frank Sinatra, T. Curtis, N. Wood.
Belvedere. 15.30: «Prehod ponoči», J. Stewart in A. Murphy.
Marconi. 15.30, 17.30, 19.45, 22.00: «Dolgo vroče poletje», Paul Newman, Joanne Woodward, Orson Welles, Anthony Franciosa.
Massimo. 16.00: «Vražji Quinlandi», C. Heston, J. Leigh, O. Welles.
Novo cine. 16.00: «Arizona», William Holden. Ob 21.00 TV.
Odeon. 16.00: «Pariške skrivnosti», Lorella De Luca, Frank Villard.
Radio. 16.00: «Tarzan in izgubljeni Safari», Gordon Scott in Betta St. John.

KINO V MILJAH

Europa: «Igra pižam», Doris Day. Technicolor.
Roma: «El Alamein», Fausto Tozzi, Rossana Rory.
Verdi: «Ključ», S. Loren in W. Holden.
Volta: «Plava kri», A. Guinness.

Slovensko narodno gledališče s sodelovanjem Glasbene Matice

DANES 13. decembra ob 21. uri in v nedeljo 14. decembra ob 17. uri v AVDITORIJU v TRSTU

Franz von Suppé

BOCCACCIO

opereta v treh dejanjih s prologom

Prolog, dramaturška predelava in prevod:
ANTON KOREN
Dirigent:
OSKAR KJUDER
Režiser:
ANTON KOREN
Korepetitor:
ERMINIJ AMBROZET
Scenograf: JOŽE CESAR
Baletni mojster:
ADRIJAN VILES

Osebe: Boccaccio - Stane Starešinič; Pietro, parmski knez - Karel Boštjančič; Scalza, brivski mojster - Silvij Kobal; Beatrice, njegova žena - Nadja Pertotova; Lotteringhi, sodarski mojster - Jožko Lukeš; Isabella, njegova žena, Kitty Fordova - Bogdana Bratuževa; Lambertuccio, trgovec s poprom - Modest Sancin; Peronella, njegova žena - Justina Vugova; Fiametta - Elvira Piščanceva; Leonetto - Edvard Martinuzzi; Checco, berač - Danilo Turk; Prodajalec novel - Stane Raztresen; Minister dvora - Stane Raztresen; Purcinelli, dir. potujočega gledališča - Julij Guštin; Tofano, študent - Nora Jankovičeva; Lorenzo, študent - Zlata Rodoškova; Filipetta, služkinja - Nerina Drašičeva; Oretta, služkinja - Neva Čokova; Violanta, služkinja - Marija Kurentova; Herold - Nadja Lebanova. **Igralci Commedie d'Arte:** Colombina - Bogdana Bratuževa; Arlechino - Modest Sancin; Pantalone - Jožko Lukeš; Narcissino - Silvij Kobal; Scappino - Savina Remčeva; Brighella - Nerina Drašičeva; Pulcinella - Edvin Guštin. Meščani Florence, vojaki, študenti, berači in trgovci.

Sodeluje pevski zbor «Slavko Škamperle» pod vodstvom Oskarja Kjudra

Baletne točke izvajajo: Solisti: Leban Nadja in Viles Adrijan.

Baletni zbor: Batič Majda, Mavec Danica, Pulger Sonja, Zaharija Miranda, Ferluga Lucijan, Žerjal Bruno, Živic Silvij.

Godi se v Florenci v dobi renesanse.

Prodaja vstopnic v Trž. knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, telefon 61-792 ter danes od 20. do 21. in jutri od 14.30 do 17. ure v Ul. Roma 15-II.

SNG v Trstu

V sredo 17. t. m. ob 20.30 v kino dvorani v Škednju

DINO DARDI

ZLOČIN IN KAZEN

(Prosta interpretacija po romanu Dostojevskega)

Rod modrega vala bo prikazal v četrtek 18. t. m. ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15 s pestrimi slikami, besedami in pesmijo

Veselo življenje tabornikov

Skioptično predavanje prireja RMV ob peti obletnici ustanovitve prve taborniške družine.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Drugi dan razprave proti Domenicu Di Pintu na porotnem sodišču

Veliko zanimanje za pričevanje matere pokojne Alojzije Orlove

Priča je predvsem osvetlila dogodke ob dnevu izginotja pokojnice ter opisala razmere, v katerih sta živela zakonca Di Pinto - Razprava se nadaljuje v ponedeljek

Domenico Di Pinto, ki je obtožen, da je umoril ženo, zaradi česar se mora zagovarjati pred porotnim sodiščem, bo imel dva dni miru. Proces proti njemu se bo nadaljeval šele v ponedeljek zjutraj in tako bo imel obtoženec možnost, da se nekoliko odpočije po včerajšnji zanj precej burni razpravi. Ves dan je bil posvečen pričevanju najvažnejše priče tega procesa, Marije Orel, matere pokojne Di Pintove žene Alojzije.

Njeno pričevanje je večkrat prekinil jok. Toda črno oblečena, suhljata mati, se je hitro opomogla in je nadaljevala pričevanje kot da bi sledila nevidni niti. Na vprašanje predsednika ni odgovarjala naravnost, pač pa vedno v zvezi s kakim dogodkom ki ji je še ostal v spominu. Sicer se je opazilo, da ji je govorjenje v italijanščini delalo težkoče. Dejstvo je namreč, da so bili njeni odgovori dolgi in včasih tudi težko razumljivi. In vsakokrat ko so ji postavili vprašanje, je pred odgovorom nekoliko premislila.

Njeno pričevanje je veččelo z obrazložitvijo dogodkov, ki so se pripetili usodne nedelje 2. septembra 1956. leta, ko je njena hči umrla. Na obisk k hčeri je Marija Orlova šla okoli 13. ure. Alojzija je pripravljala juho in meso za kosilo. Po kosilu je Orlova šla v spalnico, da bi uspavala malega vnuka Darija. Tudi ona je zaspala, toda zaradi grdih sanj se je kmalu zbudila. V kuhinji je prisostvovala pogovoru med hčerjo in zetom. Hotela sta na sprehod, in sicer v Barkovlje. Njej se je to čudno zdelo: mislila je, da se gre v Barkovlje podnevi, ko sonce prijetno greje. Ni namreč vedela, da je tam zabaviščni prostor, in zato ju je vprašala, zakaj ne gresta v kino. «Pa dobro, bova šla v kino,» ji je nekoliko užaljeno in jezno odgovoril Di Pinto. Njen zet je hotel proti volji žene najboljšo srajco in najlonske nogavice. Tistega dne se je oblekel hitreje kot po navadi, kot da bi se mu mudilo.

«Zadnje besede, ki mi jih je hčerka rekla,» je v joku povedala Orlova, «so bile, naj ne puščam sina preblizu okna, ker ima vročino.»

Otroka je imela v vozičku, ona pa si je krajšala čas s čitanjem časopisa. Iz bližnjega stanovanja je slišala radijsko oddajo in po njej je sklepala, da je ura 20.30 ali 21. Zakoncev pa še ni bilo domov. Morda jima je film ugajal in sta se zadržala v dvorani, si je mislila in čitala dalje.

Precej časa po radijski oddaji pa je vstopil Di Pinto: bil je sam a v rokah je držal dva zavoja slaščic in keksov. Prisedel je k mizi in molčal. Alojzije pa ni bilo od nikoder. «In ona?» ga je zaskrbljeno vprašala. Nekaj je zamrmral, po čemer je ona razumela, da se je ustavila med množico opazovat posledice neke nezgode.

Od tistega trenutka dalje je stalno gledala na cesto, kjer so se ustavljali avtobusi. Eden za drugim so prihajali v rednih presledkih, a njene hčere ni bilo med izstopajočimi. Domenico Di Pinto je molčal, le na njena vprašanja je odgovarjal in med drugim tudi pojasnil, da sta se premislila in da sta odšla v Barkovlje. Povedal je, da sta bila na zabaviščnem prostoru in da od trenutka, ko je on odšel na stranišče, ni več videl Alojzije.

Preds.: — Kdo naj bi šel na stranišče? Vaša hči ali vaš zet?

Priča: — Jaz sem razumela, da je on šel.

Tu moramo pripomniti, da je to precej važno, ker je Di Pinto na policiji izjavil, da je žena šla na stranišče.

Čas je mineval in hčere ni bilo domov. Na njena vprašanja pa je Di Pinto odgovarjal, da je morda odšla h «gospe Mery» zaradi neke prošnje, drugič pa, da se je morda zadržala pri njegovi sorodnici Ini ali pa pri kaki družini v hiši. Da bi se izognil nadaljnjim vprašanjem, je končno še pripomnil: «Ta neumnica, še vedno je ni!»

Zadnji avtobus je privozil in ker hčere še ni bilo, je vnuka spravila z vozička na posteljo. Tudi ona se je vlegla, a zaspati ni hotela. Bala se je, da bi jo Di Pinto zabodel z nožem, ki ga je imel v nočni omarici. In njen zet je oblečen spal nedaleč od nje. Ponoči se ji je zdelo, kot da joka.

Orlova je nato pripovedovala, kako je zjutraj šla na komisariat na Trg Dalmazia, od koder so jo poslali k Sv. Jakobu in da je hčer iskala tudi v bolnišnici. O njej ni bilo ne duha ne sluha. Njen zet pa je hotel vedeti kaj so ji rekli v bolnišnici. «Da bi moral ti vedeti, kje si jo pustil,» mu je odgovorila.

Preds.: — Vam se je gotovo zdelo čudno, da so hčerko našli brez hlačk?

To vprašanje je bilo zelo važno in Orlova je pojasnila, da je dan po izginotju njene hčere našla skoraj čiste ženske hlačke na vrhu ovoja z umazanim perilom. Te hlačke je še istega dne oprala in jih dala sušit, a ko je šla ponje, jih ni bilo več. To se ji je čudno zdelo, ker jih nihče ni bi mogel od zunaj ukrasti.

Preds.: — Se je Di Pinto ob prihodu domov zadržal v predsobi, kjer je bila zidna omara z umazanim perilom?

— Nekoliko se je zadržal, je potrdila Orlova, vendar ni vedela povedati, če je odprl vrata zidne omare.

Precej dolgo je bilo govora tudi o tem, kako je zvedela o hčerini smrti. Orlova je povedala da je z bratom, ki je prišel iz Tomaja, hodila na policijo, da bi kaj izvedela. V petek, to je pet dni po izginotju, je bila z bratom v prodajalni sadja in zelenjave, last Di Pintovega očeta, ko je zazvonil telefon. Na nasprotni strani žice je bil njen zet, ki je izjavil, da so našli v morju žensko truplo. Kmalu zatem je vstopil Di Pinto, ki je nato odšel z njenim bratom po informacije na komisariat. Ona ju je čakala pri openskem tramvaju, od koder bi moral brat odpotovati proti domu.

Zvečer je prespala v Ul. Pascoli in naslednjega dne so že časopisi pisali o najdbi utopljene hčere.

Posebno poglavje zasliševanja je bilo o številnih prepirih med Di Pintom in ženo. «Preveč jih je bilo,» je izjavila Orlova, ki je nato naštela nekatere primere. Enemu ko je mož davil hčer, je celo prisostvovala. Tudi Di Pintov oče jo je nekega dne opozoril, da bi morala ona paziti na zakonca, če noče izgubiti hčere. «Vpišite se na anagrafski urad in pojdite k njima v stanovanje,» ji je celo ob isti priliki rekel. Prostora v novem stanovanju v Ul. Campanelle zanjo ni bilo. Zato je prosila gospo Lojacono, ki se je tudi preselila v nove stavbe, naj ona pazi. «Če boste slišali jok moje hčere,» ji je rekla, «pozvonite na zvonec. S tem boste prestrašili Domenica in tako bo vsega konec.»

Orlova je dobro poznala družinske razmere svoje hčere. Sicer ji je hči sama marsikaj povedala. Tudi tedaj, ko je v moževem suknjiču odkrila naslov Rosette Colarich, to je moževe ljubice. Pokojna Orlova je napravila vse, da ne bi izgubila moža. Odšla je k Rosetti in jo rotila, naj vendar pusti v miru poročenega Domenica. Odgovori, ki jih je dobila, so bili različni. Enkrat naj bi ji Rosetta odgovorila, da ji ni mar, če je Domenico poročen, saj je imela tri poročene ljubimce; drugič, da naj se Orlova drži moža, in tretjič, da moža Orlove ne izpusti iz rok, ker je vanj zaljubljena.

Mati in hči sta šli tudi na železniško postajo, kjer je prišlo do sestanka z Rosetto. Tedaj ji je dekle izročilo zlato zapestnico in nekatere moževe slike.

Govora je bilo tudi o hčerinih čevljih. Orlova je izjavila, da je med sodno preiskavo spoznala oba čevlja, medtem ko je v aktih zapisnik, da so našli samo en čevelj utopljenke ob barkovljanski obali nedaleč od Miramara. Toda o tem bo še govora kasneje.

Sodišče je tudi zanimalo, če je pokojna Alojzija hodila k morju. «Ne,» je odgovorila mati, «ker se je grozno bala morja.

Tik pred koncem včerajšnje razprave je Orlova še pripomnila, da je njena hči odšla zdoma z možem in da bi se morala z njim tudi vrniti domov. Ona je na policiji izrazila takoj bojazen, da jo je Di Pinto vrgel v morje. In to v zetovi prisotnosti. Toda Di Pinto je tedaj agentom odgovoril, pri čemer je držal ves čas povešeno glavo, da je šla verjetno v Pescaro, kjer je imela teto. On pa jo je v resnici iskal v Barkovljah. «Saj jo vsi iščejo tam,» ji je izjavil.

Še pravočasno zatrta «agencijska» dejavnost

Zaradi goljufije s stanovanji sta bila prijavljena sodišču

Prokurist in inženir sta obljubljala prekrasna stanovanja za male denarje, a v Trstu jima ni šlo najbolje

Proti koncu novembra je leteči oddelek policije izvedel, da sprejema agencija na Prehodu Goldoni št. 2 vpisovanja za ustanovitev gradbenih zadrug, kot je to omenjena agencija tudi reklamirala v nekem tržaškem listu. V tem oglasu so se obljubljala 3 in 5-sobna stanovanja na osnovi zakona Tupini od 1949. leta, z minimalnimi mesečnimi obroki in brez vsakega predujma.

Leteči oddelek je ugotovil, da so morali bodoči člani gradbene zadruge takoj plačati 10.000 lir in se obvezati, da bodo plačali še 15.000 lir, brž ko bo zadruga formalno ustanovljena.

To je takoj vzbudilo upravičen sum in so vrtali dalje. Tako so ugotovili, da vodi tržaško agencijo 22-letni knjigovodja Giampaolo Radivo doma iz Milana, Ul. Lago di Nemi 4, ki je deloval kot prokurator inž. Sebastiana Andolina prav tako iz Milana.

Ugotovili so tudi, da Radivo ni prejel nobene avtorizacije za svojo dejavnost in da ni bil vpisan v nobenem uradnem seznamu.

Kot poroča policijsko poročilo, so v agenciji obljubljali čudovite stvari: državno podporo, tako da bi se izplačevala stanovanja 35 let, prekrasno izdelani načrti bodočih stanovanj in vse to ne da bi naredili samo en sam ogled na zemljišču, niti da bi napravili kakršen koli resen načrt, temveč so enostavno uporabljali prospekte, obrazce itd., ki so jih rabili že v drugih mestih. Interesentom so zagotavljali, da bodo gradili stanovanjska poslopja prav v tistih predelih mesta, ki so jim najbolj pogodu itd..

Med temi proučevanji pa je objavil neki milanski list vest, da so inž. Andolina zaprli zaradi goljufij. Radivo pa je bil trenutno odsoten, vendar so ga kaj kmalu ujeli, ko se je sestal s svojima mladoletnima uradnikoma, 20-letnim Dinom C. in 19-letnim Emanuelom L., v občinski menzi pri postaji. Zaprli so agencijo in zaplenili 830.000 lir, ki so jih delno našli v žepu knjigovodje. Oba mladoletna uradnika pa so izpustili, ker nista bila kriva.

Med policijskim izpraševanjem je Radivo povedal, da je imel od prvih 10.000 lir 4.000 lir provizije in od nadaljnjih 15.000 lir 2.000 lir. V Trst je prišel iz Brescie in Verone, kjer je že upravljal podobne agencije in kjer je ustanovil vrsto «zadrug», tako da je inkasiral v Brescii 7.5 milijona lir in v Veroni 7 milijonov lir. V Trstu mu ni šlo najbolje in je zabeležil le 77 vpisov, ni pa se mu posrečilo ustanoviti nobene «zadruge», tako da ni nihče plačal nadaljnje vsote 15.000 lir. Vendar pa njegov osebni dohodek ni bil nizek, saj je povedal, da je zaslužil v štirih mesecih, ko je delal za inž. Andolina, čistih 3,5 milijona lir. Gospodar je seveda zaslužil še več in jo za ta denar dobavljal načrte in obrazce.

Radiva so prijavili sodišču zaradi goljufije, ki jo je izvrševal skupaj z Andolinom.

Po odklonitvi zakonskega predloga o tržnicah na debelo

Trgovci s sadjem in zelenjavo se v novem položaju ne znajdejo

Kako bodo rešili vprašanje vpisa novih trgovcev v seznam trgovinske zbornice in vprašanje prodaje sadja v skladiščih?

Kot smo včeraj že podrobno poročali, je poslanska zbornica z 274 glasovi proti 270 odbila spremembo vladnega zakonskega odloka v zakon o tržnicah s sadjem, zelenjavo, ribami in mesom na debelo. Poslanska zbornica je sicer odbila vladni predlog formalno, češ da je protiustaven, ker so z vladnim dekretom kršili člen 128 ustave, ki določa avtonomijo občin, dejansko pa gre v bistvu za pojav demokristjanskih «prostih strelcev» ki hočejo zrušiti sedanjo vlado.

To glasovanje ima takojšnje posledice tudi v lokalnem merilu, saj se je začel vladni dekret že izvajati in je sedaj čez noč zopet izgubil veljavnost. Položaj pa je še toliko bolj zapleten, ker je padel zakonski dekret na formalnem — proceduralnem vprašanju in se pričakuje, da ga bo vlada ponovno predložila po običajnem postopku in bo morda takrat sprejet.

V tržaških gospodarskih krogih vlada prav zaradi tega pravno in politično zapletenega položaja dokajšnja zmeda in ni mogoče točno ugotoviti, kaj je treba sedaj napraviti. Obstajajo namreč nekatera dokaj zapletena vprašanja. Zakonski dekret ne velja več odnosno bo prenehal veljati čez nekaj dni, ko bo objavljen v uradnem listu, kar pomeni, da s tem dnem odpade tudi vse, kar je bilo do sedaj že storjenega. Tako izgubita veljavnost obe komisiji, ki sta bili že ustoličeni in to komisija za tržnico s sadjem in zelenjavo in komisija za tržnico z ribami.

Resne težave pa lahko povzroči ukinitev že ustanovljenega seznama trgovcev s sadjem in zelenjavo na debelo pri trgovinski zbornici, kamor se je že vpisalo več novih trgovcev, ki so v tem razdobju že pričeli z delom. Ti so sedaj čez noč izgubili licenco in ne bodo mogli delati več mesecev, ker je postopek po starem zakonu zelo zapleten in dolgotrajen.

Končno, ali bodo lahko še nadalje prodajali v svojih skladiščih v mestu trgovci na debelo, ker velja sedaj stari zakon, ki to prepoveduje? Določeno rešitev bi lahko predstavljal sklep občinskega sveta, ki lahko zadevno določilo pravilnika občinske tržnice izpremeni, vendar se tudi to lahko zgodi šele čez dalj časa.

Na vsak način pa je vsa zadeva okoli tega zakonskega dekreta povzročila na trgu s sadjem in zelenjavo samo nepotrebno zmešnjavo, ki ni nikomur v korist.

Prometna nesreča

Včeraj ob 8. dopoldne so sprejeli na prvi kirurški oddelek 21-letnega uradnika Giuliana Petelina iz Ul. Co logna 15, kateremu so zdravniki ugotovili močan udarec na levem delu prsnega koša, verjetne zlome reber in poškodbe pljuč, tako da se bo moral zdraviti od 8 do 25 dni. Ponesrečenec je povedal, da se je vozil z vespo po Ul. San Marco proti ladjedelnicam in da se je zaletel v fiat 1100, ki je vozil v nasprotno smer.

Nezgoda na delu

Ob 14.10 so sprejeli na II. kirurški oddelek šefa delavnice 39-letnega Sergeja Fontanota iz Ul. Economo 10, kateremu so obvezali rane na prstih desne roke. V bolnišnico so ga pripeljali z avtomobilom lastnika delavnice «Esperia», ki je v Ul. S. Francesco št. 4. Mož je povedal, da je popravljal prenosni jermen avtomobilskega radiatorja in da je vtaknil prst v vetrnice radiatorja in se poškodoval.

O Zakladni minister je odredil, da izplačajo predujem v višini 25 odstotkov na račun dinarjev, ki so jih ezuli položili v jugoslovanskih bančnih zavodih.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 12. t. m. se je rodilo v Trstu 11 otrok, umrlo je 20 oseb, poroke ni bilo nobene.

UMRLI SO: 53-letna Giustina Simoni vd. Debelis, 68-letni Francesco Novello, 88-letna Teresa Ive, 82-letna Teresa Guarnieri por. Panfieri, 95-letna Luigia Bressan vd. Zorn, 71-letna Italia Maletti por. Campanini, 75-letni Rodolfo Favretto, 46-letna Francesca Umar por. Vivoda, 66-letni Silvio Bertotti, 85-letna Marija Kjuder vd. Batič, 61-letna Anna Cumer por. Barbaricchio ,69-letna Anna Delise por. Degrassi, 83-letni Matteo Sossi, 78-letni Josip Ferfolja, 77-letna Marija Zajc vd. Bubnič, 34-letna Lidija Roncelj vd. Bezzecchi, 79-letna Emma Orlando, 81-letni Francesco Greco, 74-letni Matteo Ribarich, 55-letni Venceslav Abram.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
v decembru

Biasoletto, Ul. Roma 15; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Miani, Barkovlje in Nicoli v Škednju

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5.900.—	6.200.—
Marengo	4.500.—	4.700.—
Dolar	622.—	626.—
Frank franc.	131.—	134.—
Frank švicar	144.—	146.—
Sterling	1.725.—	1.750.—
Dinar	72.—	74.—
Šiling	23.60	24.—
Zlato	706.—	709.—
Zah. n. marka	148.—	149.—

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. dr. J. Ferfolje, daruje družina Pertot iz Barkovelj 5.000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina dr. Jožeta Ferfolje — dragega Očka — daruje dr. Tončič 2.500 lir za Dijaško Matico in 2.500 lir za sklad «Sergija Tončiča».

V počastitev spomina pok. dr. Jožeta Ferfolje darujeta Nada Gabrijelčič in Ernest 2.000 lir za Dijaško Matico.

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče I.	106	188	165
pomaranče II.	47	71	65
limone	88	118	106
mandarini I.	141	176	165
mandarini II.	59	135	94
kaki	29	47	35
jabolka:			
«abbondanza» I.	47	59	47
«abbondanza» II.	24	35	29
«delizia» I.	82	129	88
«delizia» II.	35	71	53
«imperatori» I.	47	88	59
«imperatori» II.	35	41	35
«Kanada» I.	59	71	59
«Kanada» II.	29	41	35
hruške «Kaiser»	106	141	118
hruške «spadoni»	29	59	59
hruškice	41	59	47
zelje	24	71	29
cvetača z listi	47	118	59
ohrovt	24	53	35
cikorija	29	53	41
čebula	35	41	35
koromač	35	53	47
razna solata	50	325	125
krompir	29	59	39
paradižnik	—	—	—
zeleni radič I.	150	625	225
rdeči radič	100	375	150
zelena	30	70	60
špinača	87	200	100
motovilec	—	—	—

Večina blaga se prodaja po prevladujoči ceni (3. stolpec). Potrošniki lahko kupujejo na trgu na debelo od 10. do 12. ter od 16. do 17. ure.

MALI OGLASI

BOŽIČNA DREVESCA, srebrne jelke v najlepši izbiri, ugodne cene, na drobno in na debelo: Ul. Valdirivo 13, dvorišče, tel. 25-591, Coimpex.

Prosvetno društvo «S. Škamperle» izraža globoko sožalje svoji zvesti članici Olgi Roncelj ob bridki izgubi hčerke Lidije.

Za vedno nas je zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJA PIRC
roj. STEPANČIČ

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, 14. t. m. ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče k Sv. Ani.

Žalujoči sinovi, brat, neveste, vnuki in ostalo sorodstvo

Trst, 13. decembra 1958.

POGOVOR PRED PREMIERO OPERETE «BOCCACCIO»

...z režiserjem Korenom in glavnimi akterji...

Sedim v dvorani na stadionu Prvi maj nekaj pred napovedanim časom začetka predzadnje vaje, tako imenovane prve generalke.

Zastor je še odprt, tehnični delavci popravljajo pod nadzorstvom scenografa še to in ono. Električar še pridno skače z lestve na lestvo, kot kak «Tarzan 20. stoletja» in pridno usmerja svoje reflektorje. V zraku lebdi tista klasična nervoza, ki se poraja pred vsako premiero. Kratki odsekani ukazi letijo z vseh strani, tem pa sledi tekanje in spet tekanje in novi klici.

Na odru se je že pojavila postava režiserja. Ne zdi se mi pretirano nervozen; mogoče le zaskrbljen in še to ne zaradi svojega dela, ker, koliko podobnih premierskih skrbi je že za njim, temveč zaradi tega, ker tu pri nas, tudi izvajalci sami še niso vajeni tovrstnega dela.

Orkestraši se zbirajo... nekateri že uglašujejo svoja glasbila... Ta trenutek stopa režiser Koren z odra v dvorano... si hoče ogledati sceno od daleč??... zame je to ugodna priložnost, da mu zastavim nekaj vprašanj:

— *Se nekaj ur nas loči od premiere «Boccaccia», povejte mi kaj o tej opereti?*

— «Boccaccio» pravzaprav po svojih glasbeno že zahtevnih, skoraj operetnih finalih I. in II. dejanja spada v buffo-opere in se že skoraj 70 let drži na repertoarju vseh opernih in operetnih gledališč. Saj ga je poleg Straussovega «Netopirja» dajala celo Metropolitanska Opera.

— Suppe se je opredelil v glavnem za lahki žanr v glasbi in je kot tak napisal 211 odrskih opusov, med temi 31 operet, ostalo pa so več ali manj razne spevoigre in manjše odrske glasbene podobe.

— Skladatelja Suppeja imenujejo očeta dunajske operete. Njegova dunajska ležernost v glasbi se neprestano prepleta z italijansko melodiko, kar je vsekakor vpliv njegovih italijanskih učiteljev.

— Dunajska ležernost in pa italijanska melodioznost v pol ni meri prihajata do izraza v Suppejevi najboljši operети buffo-operi «Boccaccio», saj je prav s tem glasbenim opusom Suppe postal in ostal popularen v gledaliških glasbenih krogih in steber dunajske operete. Tudi v srca glasbeno neizobraženih poslušalcev je Suppe prodrl do dna, ker piše prijetno in lahkotno.

— *Ali ste že prej kje režirali «Boccaccia»?*

— Pred tremi leti sem postavil «Boccaccia» na sceno v svojem matičnem gledališču v «Beograjski komediji», kjer je doživel ze nad 70 predstav in je še vedno na repertoarju. Ob tej priložnosti sem napisal operetni prolog, oskrbel sem dramaturško predelavo in prevod. Ta moja beograjska predelava se v celoti daje tudi v Trstu v mojem slovenskem prevodu.

— *Kaj menite ,ali ni «Boccaccio» nekoliko trd oreh za tržaški ansambel?*

— Če bi Trst imel svoj stalni operetni ansambel, bi zame bila igrača postaviti «Boccaccia» na oder v zelo kratkem času. Tako pa moram zelo elastično delati parcialno s člani SNG, ki tvorijo hrbtenico ansambla, z zunanjimi čez dan zaposlenimi pevci in pa s PD «Slavko Skamperle», katerega člani so samo zvečer na razpolago. Zato gre delo pri «Boccacciu» malce počasneje kot v popolnoma poklicnem ansamblu, vendar moram brez izjeme pohvaliti vse sodelujoče.

— *Vaša režijska koncepcija?*

— Režijska koncepcija je zelo odvisna od sredstev, ki so režiserju na razpolago. Vsakomur je znano, da mora opereta «blesteti» v razkošju. Razkošje renesanse, v kateri se naša opereta vrši, zahteva še posebej veliko sredstev. Zaradi skrčenih denarnih sredstev nisem mogel vreči težišča na vizualno spektakularno plat, marveč na artistično glasbeno. Upam, da bomo uspešno prenesli Suppejevo igrivo glasbo in humor poslušalcem in jim posredovali vedro in zdravo zabavo.

— *Kdaj se pa spet vidimo v Trstu?*

— To je odvisno od tega, kako bo moja režija Tržačanom ugajala, če se bo v Trstu opereta še dajala in če me bodo povabili. Kakor vidite, je veliko «če». Sicer bo pa že nocoj dan odgovor na vaše zadnje vprašanje. Pozdravite vse bralce vašega lista in na svidenje...

Na odru so se sedaj pojavile prve preoblečene in maskirane osebe. So povečini člani zbora, ki ne zdržijo v svojih garderobah. Na njih licih ni opaziti znakov panike ali treme. Prešerno se smejejo, govorijo, včasih celo preveč. Če bodo življenjski tudi na odru, bo to pravo veselje. Smo že pozni, skrajni čas je, da pohitim v igralske garderobe in tudi tu kaj poizvem. Najprej k Staršiniču. Se še maskira.

— *Vam vaša druga operetna vloga daje hude skrbi?*

— Osebna priprava je bila zelo metikulozna. Kar se tega tiče, imam čisto vest. Edino preglavico mi povzročajo glasovne višine. Osebno sem visok bariton, to pa je tenorska partija, če hočemo biti točni, je to sopranska vloga, katero po navadi izvajajo lirični tenorji. Drugače sem z delom silno zadovoljen, še prav posebno s tem, ki se po mojem vsaj približuje, če že ne dosega, pravi umetniški višini.

— *Elviri Piščančevi sem kar naglo zastavil vprašanje: «Katja ali Fiametta?» Uverjen sem, da se bo odločila za prvo.*

— Katja... Katja... mi bo ostala v trajnem spominu, saj je bil to moj začetek, vendar...

Justino Vugovo sem poiskal za odrom in jo prosil za kakšno izjavo.

— Zelo rada sem sprejela to vlogo, ker je bil oder že od nekdaj moje veselje. Opereta je zame še nepoizkušen žanr, ker pa imam veselje tako do petja, kot do igranja, se tu čudovito ujema.

Kot pristna Tržačanka si želi, da bi se čimprej lahko odprla vrata stalni operni ali operetni dejavnosti, ki bi lahko nadaljevali slavne tradicije, ki jih je Trst poznal pred požigom Narodnega doma.

Operetni veteran Modest Sancin, ki je pel v Ljubljani vlogo Lambertuccia že leta 1934 kar 28-krat in leta 1942 Scalzo 32-krat, mi je tako odgovoril:

— Če vzamemo, da nimamo stalnega orkestra in zbora in ne poklicnih pevcev, temveč le požrtvovalne amaterje, je to, kar je nastalo, veliko. Če pa bi hoteli to zvrst še razviti, bi bilo potrebno najprej misliti na stalni orkester in zbor, ki naj bi se pripravila na način petja, ki ga zahteva opereta ali podobno. To mora biti teatrski način nastopanja statistov-pevcev, ki že po zunanji igri odražajo tipizacijo likov.

Koreograf in izvajalec Adrijan Viles mi odgovarja:

— Pripravljalno delo je bilo težko in skoraj drzno. Predvsem če pomislim, da nimam na razpolago zadostnega števila kvalitetnih elementov. Z delom sem zadovoljen.

Moram vam zaupati, da mu je uspelo ustvariti nekaj res lepih koreografskih slik predvsem v klasičnem baletu «Labod» in «Ples amorjev».

Nekaj vprašanj bi rad zastavil glasbenemu vodji operete — dirigentu Oskarju Kjudru, vendar... nisem ga hotel motiti. To, kar on počenja, je delo velikana, kakršen se je izkazal. Delo z zborom, orkestrom in solisti lahko zbije vsakega. Kjuder je kljub vsemu še poln moči in volje in nič nas ne čudi, če nas bo prihodnje leto presenetil s še kako težjo stvarjo.

Opereta «Boccaccio» je bila za vse trd oreh. Ogromno truda je bilo vloženega vanjo, upajmo, da bo žela pri publiki vsaj toliko naklonjenosti.

ADRIJAN RUSTJA

Prizor iz prvega dejanja operete «Boccaccio», ki jo bomo videli nocoj v Avditoriju

NA KMETIH ZARES NI DELA NIKOLI KONEC

Kdaj in kako pretakamo vino

Most je že davno povrel in vino je na drožeh ali na odmrlih glivicah — kvasnicah. A v drožeh je tudi mnogo sluznin, beljakovin, vinskega kamna i. dr.. Po glavnem vrenju moramo vse to pravočasno odstraniti od vina ali vino pretočiti. Prvo pretakanje je najvažnejše opravilo za mlada vina, ker vpliva na njih kakovost in nadaljnji razvoj. Za to pa je treba izbrati pravi čas in pretakanje pravilno izvesti. Izkušnje govorijo, da je bolje, če pretakamo vino prej kot kasneje.

Da izločimo razne škodljive snovi in napravimo vino bolj stanovitno, ga je treba zračiti. Takšno je že staro mišljenje. In vendar je moderno kletarstvo proti večkratnemu zračenju mladih vin, češ da s tem trpi kakovost vina, ker izgubi preveč ogljikove kisline in na dišečnosti (aromi). Premočno zračenje pogosto povzroča tudi motnost popolnoma čistih vin, in to zaradi izločanja nekaterih snovi; vino se dovolj zrači skozi luknjice v sodu in izloča motne snovi na dno. Tako pravijo moderni kletarji.

Potemtakem bi bilo dovolj le enkratno pretakanje vina z zračenjem. Sicer pa nam pove vino samo, kakšno naj bo prvo pretakanje. To izvemo iz takšnega-le postopka: Iz vsakega soda vzameš nekaj dni pred pretakanjem kozarec vina in ga daš na sod, iz katerega si ga vzel. Če je vino zdravo in dobro prevrelo, se bo v kozarcu v nekaj dneh od zgoraj navzdol čistilo. To vino torej potrebuje zraka, treba ga je torej pri pretakanju prezračiti.

Če pa je vino v kozarcu ostalo nespremenjeno in se torej ni očistilo, so najbrž v njem še sladkor ali pa sluznina. Tudi to vino zračimo.

Lahko pa se zgodi, da začne vino v kozarcu rjaveti, kar pomeni, da vino vsebuje neko barvilo, ki oksidira (okisa) razne snovi v vinu. Na tako vino vpliva zrak neugodno. Zaradi tega ne sme priti pri pretakanju preveč v dotiko z zrakom: lahko pa ga pred pretakanjem ozdravimo s kalijevim metabisulfitom (1—1 in pol dkg na hl). Primeri se tudi, da vino na zraku v kozarcu posivi ali počrni. Tako vino moramo močno zračiti, da vse snovi čimbolj počrnijo in jih nato odstranimo iz vina s čiščenjem.

Za močno zračenje potrebujemo razpršilnik, ki ga pritrdimo na pipo. Če tega ni, vzamemo metlico, košek, rešetko i. e. Prezračeno vino izgubi precej ogljikove kisline in bo nekaj tednov zelo motno, kasneje pa se očisti in dobi izrazitejši okus.

V kakšnem vremenu pretakamo?

Znano je, da vreme (temperatura in zračni pritisk) močno vplivata na pretakanje. Pri vlažnem vremenu (južno, toplo), to je ob manjšem zračnem pritisku je izguba ogljikove kisline (ki da vinu krepčilen in hladilen okus) večja; tudi drožje se lahko malo dvigne in ni vino čisto. Najbolj primerno je za to opravilo jasno, suho in bolj hladno vreme z večjim zračnim pritiskom, ki zadržuje premočno uhajanje ogljikove kisline in dišečih snovi ter se vino bolje loči od droži. Ni pa pretakanje priporočljivo v toplem letu in zelo hladnem vremenu pozimi; ker povzroča izločanje raznih snovi in motnje.

Pri prvem pretakanju moramo vina več ali manj žveplati, sod pa dobro očistiti in pomiti od starega žveplanja, da ne bo vino dišalo po starem žveplu. Zdrava vina žveplamo z 1 do 2 g žvepla (polovico azbestnega traka od 3 gramov) ali s 3 do 5 kalijevega metabisulfita, vina z malo kisline ali kakor koli pokvarjena pa z najmanj dvojno količino.

Sladkih vin z močno kislino ne smemo po prvem pretakanju premočno žveplati, sicer dobimo neprijetno sladkokisla in preveč žveplana vina. Šele v pozni poriladi, če je nevarnost za naknadno vrenje, jih žveplamo nekoliko močneje.

Če vino po 6 do 8 tednih ni popolnoma čisto, ga moramo ponovno pretočiti, in to preden se klet segreje (okoli aprila). Pri prezgodnjem drugem pretakanju se vino čisti le zgoraj, dočim so spodnje plasti motne. Močno sluzasta vina se po pretoku bistrijo le počasi, ali pa se sploh ne. Za takšna (sluzasta in vlečljiva) vina se dobe mehanična čistila (španska zemlja, kaolin i. dr.). Vlečljiva vina z nečistim duhom moramo drugič pretočiti z zračenjem, pri drugih vinih pa izvršimo to opravilo zaprto (brez zračenja).

Rdeča vina, zlasti teran, imajo večje količine tanina, zaradi tega se laže in hitreje sama od sebe čistijo, kar pomeni, da ne potrebujejo pretakanja in zračenja kot belo vino. Močno zračenje bi škodovalo barvilu.

Ni potrebno omenjati, da je pri tem opravilu potrebna čistoča ustrezne posode, pred njim pa čiščenje, žveplanje (razkuženje) in prezračenje kleti.

J. F.

V tem ne smemo več po poteh naših očetov

Imel sem telefonski pogovor z našim strokovnjakom inž. Cokom. V najinem dolgem pomenku je ob koncu potožil, da ima vtis, da so članki o kmetijstvu v «Primorskem dnevniku» sami na sebi lepi in poučni, premalo pa čitani in še manj upoštevani. Njegovo mnenje moram, žal, potrditi, kajti kdor se le količkaj giba po naši okolici, bo dognal, da smo v marsičem tam, kjer smo bili pred desetletji.

Vzemimo naše okoličansko vinogradništvo. Niso redki primeri, ko srečaš v novem nasadu klarnico, gliro in take vrste trt, ki so že davno izginile iz naprednega vinogradništva. Pri takih vinogradnikih je glavna skrb, da bo grozdja veliko, pa čeprav bo vino bolj podobno žonti kot vinu. Drugemu so moderna škropiva in žvepla španske vasi, tretji ti ponudi kozarec vina, s katerim bi lahko pobarval pročelje hiše in je posebno ponosen na zlato barvo svojega vina. Nič ne pomaga, ko mu pridigaš, da bi njegovo vino na razstavi, kljub izbornemu okusu, ne prišlo niti v poštev, kajti tam gre vse na točke, ki jih je deset za prozornost, deset za barvo, ravno toliko za okus in spet deset za kislino itd. Njegovo vino bi pri barvi izgubilo vseh deset točk, nekaj bi izgubilo pri kislini in pri okusu in nagrada bi splavala po vodi. Njegov odgovor pravi, da ga je oče učil, kako mora mošt stati toliko in toliko dni na tropinah, da bo zadobilo vino lepo zlato barvo, in njegova želja je, da bi tako nadaljeval tudi njegov sin, kajti samo naši stari so znali pridelovati vino.

Imel sem prijatelja, ki je vsako leto pridelal okoli 50 hektolitrov vina. Ker sva večkrat obravnavala vprašanje vinskega pridelka in ker sem večkrat popravljal njegova napačna mnenja, mi je zafrkljivo rekel profesor. Ko sem prišel enkrat v njegovo klet, kjer so bile še žive kipelne vehe, sem zapazil v kotu večjo kad s kislim zeljem. Takrat sem mu rekel, da ni treba, da pride k njemu profesor, ampak vsak prvošolec, ki mu bo prerokoval bližnje skisanje vina. Smejal se mi je in mi tolmačil, da je vino hermetično zaprto, da zrak ne more do njega in da moje prerokovanje ni vredno piškavega oreha. Po nekaj mesecih je bil drugačnega mnenja, ko je moral ves pridelek žgati in še žganje je bilo kiselkasto.

Takih primerov je po naši okolici zelo mnogo in se pri skromnejših vinogradnikih napake iz leta v leto ponavljajo. Potem ni nič čudnega, če piješ po naših osmicah vino, ki bi lahko bilo veliko boljše.

Po izkušnjah, ki jih imam, lahko rečem, da so naši vinogradniki, ne mislim vseh, ampak večino, v vinogradu prepovršni, kadar pa pride grozdje v klet, pravi začetniki. Ko zapazijo, da ima vino na sebi kako majhno napako, ki bi se dala odpraviti, si ne vedo pomagati in nimajo niti toliko poguma, da bi koga vprašali za nasvet. Pravi vinogradnik pa je le tisti, ki zna za vse pripomočke, toliko pri trti, kolikor pri vinu.

Vzroke je iskati v tem, da se v naših kmečkih hišah posveča vse premalo časa strokovnemu čtivu. To sem spoznal na samem sebi, ko sem si predstavljal, da znam v vinogradniški stroki že toliko, da mi ni treba več učenja, ko sem pa prišel na Sardinijo, kjer sem prebil nekaj let «prisilnega letovanja» in sem imel priliko priti do bogate knjižnice tamošnje državne poskuševalnice, sem šele spoznal, kaj mi vse manjka. Preseděl sem ure in ure v strokovnih knjigah za vinogradništvo in sadjerejo, pa sem spoznal, da ni tega učenja nikdar dovolj.

Kako bi se dalo temu odpomoči? Prepričati bi bilo treba naše mlajše, in zakaj ne, tudi večje okoličanske vinogradnike, da je potrebna dobra strokovnost, tudi če se ostane pri diletantizmu, ki je po naši okolici še najbolj razpasen, ne samo v vinogradništvu, ampak, in to še v posebni meri, v kletarstvu, ki je pri nas tako zaostalo. Ne hodimo po poteh, ki so jih hodili naši očetje, kajti te so bile navadne kozje steze, dočim se danes hodi po širokih cestah. Veliko je poti, ki so nam jih kazali naši očetje in po katerih bi morali hoditi še stoletja, v vinogradniškem pogledu pa ne. Tu je stalen napredek in kdor zaostaja, ne bo mogel tekmovati s tistimi, ki hodijo nova pota.

Pred leti ni bilo lahko priti do dobre knjige, ki bi nas vpeljavala v moderno vinogradništvo in kletarstvo, danes pa ni v tem pogledu nobenih težav. Naša knjigarna naj bi sestavila seznam vseh takih strokovnih knjig. «Primorski dnevnik» pa naj tem knjigam napravi še nekaj reklame in če bomo udarjali vedno na ta zvon, ni vrag, da se ne bi počasi zbudili tudi najtrši zaspanci, kajti skrajni čas je, da krenemo na nova pota, ker po starih hodimo že predolgo.

R. P.

HUMPHREY V 8-URNEM RAZGOVORU S HRUŠČEVOM

ZDA in Sovjetska zveza zaveznici v vojni proti «ubijalcem» človeštva

Organizirali bodo mednarodno ofenzivo proti boleznim

ZDA in Sovjetska zveza bodo v kratkem začele s poostreno vojno v mednarodnem merilu. Gre za neko posebno vojno, ki jo bo človeštvo sprejelo z naklonjenostjo, ker ne bo prinesla žrtev in uničenja, ampak blagostanje. Namen te vojne je podaljšati dolgost človeškega življenja s tem, da bodo skušali zaščititi človeka pred njegovim starodavnim sovražnikom: boleznijo.

Toda še najvažnejše dejstvo pri tem je, da bodo komunistične in nekomunistične dežele v tej borbi zaveznice. Ko se bodo ramo ob rami borile proti boleznim, se bodo mogli vzpostaviti tesnejši odnosi razumevanja med Vzhodom in Zahodom. Očitno je, da bo to prispevalo k temu, da bo postala manj verjetna možnost «vroče» vojne, ki bi z eksplozijo jedrskega orožja mogla uničiti zemeljsko oblo in jo spremeniti v kup radioaktivnih ruševin.

Po mnenju senatorja Humphreya bodo ZDA, SZ, Velika Britanija in druge dežele z visoko znanstveno ravnjo v prednjih vrstah te vojne proti boleznim, in Rusija bo povečala svoje napore in svoj prispevek k skupni stvari. To svoje prepričanje je senator Humphrey dosegel v osemurnem razgovoru, ki ga je imel s sovjetskim predsednikom vlade. Od teh osmih ur sta najmanj eno uro posvetila vprašanju čimprejšnjega rusko-ameriškega sodelovanja v borbi proti boleznim

Reakcija Hruščeva na te njegove predloge je bila takojšnja in ugodna. Skupno sta se dogovorila o potrebi, da se da prednost študijem, raziskovanjem in poskusom, ki naj bi privedli do zmagovitega orožja proti najhujšim boleznim, namreč proti srčnim boleznim in raku.

Na srečo je bila medicina v tej borbi vedno, da tako rečemo, «mednarodna» in se v mejah možnosti ni brigala za razne več ali manj železne zavese. Medtem ko so se politiki zapadnih in vzhodnih dežel borili drug proti drugemu, je med znanstveniki vseh narodnosti vedno obstajala kakšna vez v skupnih naporih proti boleznim. Po drugi plati pa so se, po dolgi odsotnosti, Sovjetska zveza in ostale vzhodne dežele ponovno vključile v svetovno zdravstveno organizacijo in sedaj aktivno sodelujejo pri mnogih njenih dejavnostih.

Ena od najbolj obetajočih faz te bitke bo nedvomno borba za izboljšanje zdravstvenih in življenjskih pogojev tretjine človeštva. Gre namreč za milijone človeških bitij v Aziji, Afriki, na Srednjem vzhodu in v Južni Ameriki, ki so pogosto žrtev nalezljivih bolezni. V bolj razvitih deželah so te bolezni skoro povsem premagali, toda malarija, jetika, trahom in druge bolezni pokosijo vsako leto mnogo človeških žrtev v Indiji, Egiptu in skoro vseh afriških deželah.

Hruščev je sprejel s simpatijo te njegove predloge in pristal na zamisel skupne rusko-ameriške protiofenzive proti velikim «ubijalcem» človeštva. Humphreyevi predlogi obsegajo povečano izmenjavo med ameriškimi in ruskimi znanstveniki, mednarodne znanstvene konference, liberalizacijo prometa z znanstvenimi publikacijami in svobodno izmenjavo zdravil, ki jih še preizkušajo.

Hruščev pa je omenil možnost, da bi proglasili «leto javnega zdravja in zdravniških raziskovanj» v mednarodnem merilu, podobno geofizikalnemu letu, ki je dalo toliko pozitivnih rezultatov. Gre za razdobje 12 do 18 mesecev, ki naj bi se začelo po možnosti 1. junija 1961, ker ga prej ni moč resno organizirati. Njegov namen bi bil pospeševati mednarodno sodelovanje v borbi proti boleznim in olajšati izmenjavo informacij, pojasnil in obiskov med znanstveniki.

Prihodnjega maja se bo sestala skupščina Svetovne zdravstvene ustanove, ki bo imela na dnevnem redu predlog za ustanovitev mednarodnega medicinskega leta. Senator Humphrey je prepričan, da bo Sovjetska zveza med prvimi deželami, ki bodo podprle to pobudo.

Humphrey je Hruščevu predlagal, da bi organizirali poseben program raziskovanja in proučevanja nosečnosti, da bi tako skušali ugotoviti, kje so vzroki za defektnosti, zaradi katerih trpe že od rojstva mnoga človeška bitja. V Sovjetski zvezi se rodi 1 otrok vsakih 6 sekund, v ZDA pa vsakih 7 sekund in pol; med milijoni novorojenčkov je sicer majhen a ne neznaten odstotek takih, ki so že od rojstva defektni in ki taki ostanejo vse življenje, kar pa jim včasih življenje tudi skrajša.

Spričo tega je Humphrey predlagal Hruščevu — kar je le-ta takoj sprejel — da bi dali odločilen prispevek tem raziskovanjem o zdravju nosečih žensk in še nerojenih otrok, tako imenovani «predporodniški medicini». Humphrey smatra, da je Hruščev pristal na formalno zavezništvo v vojni, ki jo bodo vsi dobili in nihče izgubil.

Uresničenje tega je sedaj seveda naloga državnih pisarn, toda temelji so postavljeni, in če bodo Združene države in Sovjetska zveza znale delati skupaj, popolno sodelovanje vseh 88 dežel članic mednarodne svetovne zdravstvene organizacije ne bo našlo ovir na svoji poti. Humphrey tudi zatrjuje, da so vsi oni, s katerimi je govoril o programu «Zdravje za mir» — kakor sta ga imenovala Hruščev in on — izrazili svoje navdušenje in pristanek.

Če bi uresničili program «Zdravje za mir», bi po mnenju senatorja Humphreya mogli izboljšati vsaj eno področje hladne vojne. Ta program pa bi morali spremljati še drugi: «Hrano za mir», «Posojila za mir», «Sole za mir» in podobne konstruktivne dejavnosti v korist človeštva. In senator Humphrey zaključuje: «Toda, kakor je pogosto dejal moj oče, «važen je začetek».

Churchillova hči Sarah se močno uveljavlja v gledališki dejavnosti

Fižolčki

59

Spisal in narisal Milko Bambič

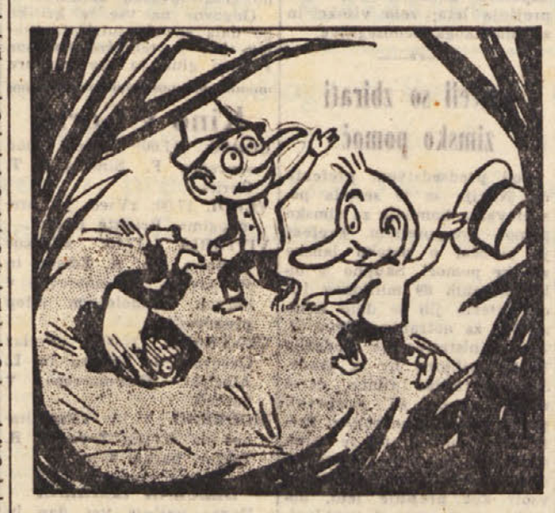

«Da, da, sem so naju vrgli, materi zemlji v naročje. Le ona prav za nas fižolčke skrbi. Majhna sva še, pa bova še visoko zrasla. In cvetela bova kakor rožice in nove fižolčke bova rodila. Ne žalujte za nama, smešni bratci-spakice. Hahaha!» Ginjeni so fižolčki spoznali, da bi morali biti samo pravi fižolčki, ne pa take spakice, v kakršne jih je začaral oglar Jaka. Hitro so še poslali Minki poljubček in zlezli pod grudo, mamici zemlji v naročje, da tudi oni vzcvetó in nove fižolčke rodé, zakaj v deželi je bila zelena pomlad . . .

KONEC

— *Zares ne vem, kako sem se pred leti zaljubil vate...*
— *Jaz pa zase vem. Tedaj si bil bogat...*

Revija «Galeb» je v novo leto stopila v novi, lični preobleki

Nekaj časa je že, kar se je pri naših šolarjih oglasil «Galeb» s svojo prvo številko novega letnika. Pojavil se je v novi obleki, ki mu jo je letos napravil Leo Koporc. Mladi slikar je poleg morja, galebov in barke upodobil tudi tri šolarje ter tako na zunaj označil, komu je revija namenjena. Ta zunanja oblika «Galeba» je prikupna. Ime Lea Koporca kot ilustratorja pa srečamo še večkrat v reviji. Obilno sodelujeta v tej številki kot ilustratorja še Milko Bambič ter Robert Hlavaty. Reči je treba, da je revija kar razkošno ilustrirana in se mora že s tem priljubiti pri otrocih. Vsi trije ilustratorji pa znajo slikati tako, da morajo njih ilustracije mladim čitateljem ugajati.

Na uvodnem mestu prve številke je objavljena pesmica znanega mladinskega pesnika (ki pa je tudi gledališki igralec in avtor mladinskih iger) Danila Gorinška «Jeseni se, jeseni». (Izid «Galeba» se je nekoliko zakasnil, da bi bila pesmica lahko «aktualna», kar pa ne pomeni, da je njena vrednost manjša). Drugi pesnik v tej številki, Miroslav Košuta, ki piše sicer pesmi «za velike», zna prav prijetno ujeti v svoje dobne pesmice otroški ton, kot dokazuje pesnica «Miške plešejo kolo». Avtor ni naveden pri «Zakaju», dolgi vrsti vprašanj malega Tomažka. Gladko tekoča je pesmica «Ježevo potovanje», pri kateri je kot pesnik naveden Borisov.

Pisatelj Ivan Matičič je za letošnji «Galeb» prispeval pripovest «Skozi globine», ki se bo nadaljevala ter tako pritegovala radovednost bralcev za nadaljnje številke. Fran Milčinski bo otrokom vedno ljub, zato ni nič narobe, če revija objavi kak njegov ponatis, kot v tej številki «Kobilji jajci». Zgodbo o «Cudežnih copatah» je prispeval Vladko Kogoj. V tej številki sta še dve basni ter nekaj poučnih sestavkov, ki so lahko otrokom zelo koristni.

Milko Bambič, ki ga na pr. že po «Fižolčkih» v našem listu poznamo tudi kot pisca zgodb, ki jih sam ilustrira, je za prvo številko «Galeba» pripravil pripovest o pastirčku Japu iz časov pred 2500 leti. Objavljenih je že 16 slik in zgodba se bo v veliko zadovoljstvo čitateljev nadaljevala.

Ker «Galebu» nikoli ne zmanjka prispevkov njegovih malih dopisnikov, je jasno, da mora biti ta del revije bralcem zelo všeč in jih sproti spodbuja k sodelovanju. V tej številki vidimo, da so se oglasili dopisniki raznih razredov, od drugega (nemogoče je, da bi bili že iz prvega) do petega. Na koncu pa je še rubrika «Za bistre glave» z lažjimi in težjimi uganka-mi.

Prva letošnja številka «Galeba» pa ima še nekaj, zaradi česar zasluži posebno pohvalo: dve strani sta posvečeni pokojni, mladi slikarici in profesorici Sonji Budalovi. Njena sestra Breda ji je napisala lepe poslovilne besede, Zora Tavčar-R. pa ji je zložila pesem z akrostihom (Sonji Budalovi v spomin). Poleg fotografije pokojnice sta objavljeni dve njeni sliki; na prvi je upodobila svojo sestro Bredo, na drugi pa ljubečo mater. Uredništvo, ki sporoča otrokom žalostno vest, obljublja, da bo v imenu otrok ter v svojem imenu poslalo na daljni grob na Gorenjskem šopek rož.

Želimo «Galebu», da bi prišel v roke vsem šolarjem. Treba je, da se v tem pogledu učitelji primerno potrudijo. Ni nobenega razloga, da bi se tej dolžnosti izmikali. Da, dolžnost učiteljev je, kolikor mogoče propagirati med šolarji primerno branje. In bolj primernega branja za osnovnošolsko mladino kot je «Galeb», pri nas nimamo. Učitelj ali učiteljica, ki bo znala pridobiti vse svoje učence za revijo, zasluži pohvalo, kot je vreden javne graje vsak, ki se tej dolžnosti izmika.

Lojze Spacal v Milanu

Te dni Lojze Spacal razstavlja skupno z nekaterimi tržaškimi slikarji (Daneo, Righi, Denetta, Alberti, Psacaropulo) v umetniški galeriji Totti v Milanu (do 18. decembra). V lični knjižici, ki je izšla za to priložnost, je napisal uvod Luciano Budigna.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Slučaj vam bo pomagal rešiti neko zelo zapleteno vprašanje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Neka dobra vest vas bo prepričala, da se boste podali na potovanje, ki bo poteklo v najlepšem redu.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) Izkoristite ugodne prilike; v čustvenih stvareh je zadnji čas za odločitev.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Ogniši se boste diskusiji, da ne bi motili družinskega miru.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Hoteli boste doseči popolnost in boste zato nepopustljivi.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Zelo bodo cenili vašo obzirnost do neke starejše osebe.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Dan je izredno ugoden za drzne poslovne podvige.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Kljub nujnim začetnim težkočam, bodo načrti povsem uspeli.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Ne odločite se, ne da bi prej zadevo dobro premislili.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Z mnogo takta in še več potrpežljivosti vam bo uspelo pomiriti ljubljeno osebo.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Dokaz prijateljstva vam bo segel do srca.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) Ne zapustite prijatelja v zadregi; s svojo vdanostjo si boste pridobili spoštovanje vseh.

Goriško-beneški dnevnik

Sestanek občinskih predstavnikov v Krminu

Spremeniti zakon, ki urejuje najemnine za lovišča občin

Pred vojno so bile najemnine za lovišča zelo važna postavka v občinskem proračunu

V četrtek je bilo na županstvu v Krminu posvetovanje predstavnikov krajevnih ustanov naše pokrajine v zvezi z najemninami, ki jih občinske uprave prejemajo za svoja lovišča. Poleg številnih predstavnikov furlanskih občin so se posvetovanja udeležili tudi predstavniki slovenskih občin Doberdob, Sovodnje in Steverjan; Doberdob je predstavljal župan Andrej Jarc, Sovodnje pa podžupan Janko Cotič.

Številne manjše občine naše pokrajine, ki imajo pasivne proračune, že dalj časa zahtevajo, da se jim za lovišča izplača večja odškodnina kot do sedaj. Doberdobska občina prejema, na primer, od pokrajinske lovske zveze v Gorici za svoje lovišče, ki je morda med najbogatejšimi v naši pokrajini, borih 100.000 in nekaj tisoč lir, kar je po mnenju svetovalcev odločno premalo.

Pred vojno je bilo z lovom vse drugače. Zakon je občinam dajal pravico, da so zahtevale za lovišča višje najemnine, ki so v veliki meri krile občinske primanjkljaje. Sedaj pa je postava taka, da občinska uprava ne more računati, da si bo z oddajo lovišča popravila svoje finance, ker enostavno ne sme dajati lovišča v najem in zanj prejemati najemnino!

V takem položaju niso le občine Doberdob, Sovodnje, in Steverjan, ampak vse manjše furlanske občine. To vprašanje je zelo pereče po vsej Italiji.

Na sestanku v Krminu so udeleženci sprejeli resolucijo, v kateri opozarjajo oblasti, naj se pregledajo najemnine za lovišča, ki jih prejemajo občinske uprave od pokrajinske lovske zveze, ker te najemnine niso v skladu z dejansko vrednostjo lovišč. Vladi opozarjajo, da so bile najemnine za lovišča pred vojno eden izmed najvažnejših dohodkov občinskih uprav, danes pa le v neznatni meri vplivajo na občinski obračun. O svojih sklepih bodo obvestili tudi prefekta in parlamentarce naše pokrajine.

—«»—

Še nekaj o seji občinskega sveta

Kakor smo na kratko poročali v naši včerajšnji številki, je občinski svet v Gorici z večino glasov potrdil predlog občinskega odbora, da se s 1. januarjem 1959 podeli pobiranje trošarine za dobo štirih let ustanovi INGIC.

Preden pa je prišlo do glasovanja, so povedali svoje mnenje svetovalci dr. Calderini (KD), Battello (KPI) in Gallarotti, ki je bil poročevalec in je odgovoril svetovalcem na njihove trditve. Dr. Calderini je rekel, da se je v raznih govorih namigovalo na možnost presenečanja pri glasovanju s tako imenovanimi «prostimi strelci». Skušala se je celo razbiti enotnost večinske stranke. Vse to je bilo po govornikovem mnenju odveč, ker vprašanje, o katerem se je odločalo, ni političnega, ampak tehničnega značaja. Rekel je, da je stranka za popolno «municipalizacijo», vendar pa mora obenem skrbeti tudi za občinske interese.

Svetovalec Battello pa je rekel, da je vprašanje pobiranja trošarine najvažnejše vprašanje, s katerimi se je občinski svet ukvarjal v zadnjih časih. Rekel je, da je odbor preveč na hitro predložil svetu v diskusijo tako važno vprašanje, obenem pa je izrazil svoje zadovoljstvo, da se pobiranje trošarine zaupa INGIC.

—«»—

Smrečice na Travniku

Travnik se je komaj otresel navlake Andrejevega sejma in dobil spet tako podobo, kot jo najraje gledamo, ko so ga zasedli drugi tigovci, manj kričeči, a zato toliko prijetnejši. Pripeljali so blago, ki nam je zelo ljubo, saj nas spominja na bližnje praznike. Vsakdo bo takoj uganil, da imamo v mislih smrečice za božična drevesca.

Za sedaj jih je še malo, prav gotovo pa se bo do praznikov Travnik z njimi zelo napolnil. Cene so take kot prejšnja leta: zelo visoke za marsikoga nedosegljive.

—«»—

Pričeli so zbirati zimsko pomoč

Pod predsedstvom prefekta dr. Nitrija se je sestala posvetovalna komisija za zimsko pomoč brezposelnim. Prefekt je poročal o poteku lanske zimske pomoči. Skupno je bilo nabranih 69 milijonov lir, od katerih jih je dalo ministrstvo za notranje zadeve 57, isto ministrstvo je podarilo še 1,8 milijona lir za gradeške in tržiške ribiče, deset milijonov pa so prispevali prebivalci naše pokrajine. Prefekt je sporočil, da je ministrstvo za notranje zadeve tudi letos sklenilo podariti enaki vsoti kot prejšnje leto, obenem pa je pozval prebivalstvo, naj prispeva za zimski sklad.

Izpred goriškega sodišča

Nadlegoval je gostilničarko in policijskega agenta

Prisodili so mu osem mesecev zapora

Letošnjega 4. oktobra popoldne se je 33-letni Antonio Mazzotti iz Ronk prevečkrat motal okrog gospodinje gostilne «Ai quattro venti» v Tržiču gospe Genoveffe Losettijeve. Tolkel jo je po hrbtu in jo večkrat prijel za roke, vse to v prisotnosti številnih gostov. Ko se je Losettijeva naveličala, mu je zabičala naj gre iz gostilne, kar Mazzotti ni hotel napraviti.

Losettijeva je poklicala na pomoč agenta javne varnosti Nicola Di Rienza, ki biva v bližini, in ta je prišel v civilu v lokal ter hotel spraviti Mazzottija iz gostilne. Pivec za ni hotel ubogati ker ni bil v uniformi in zaradi tega se je šel Di Rienzo domov preoblečt. Ko se je vrnil v policijski uniformi, je Mazzotti izrekel nekaj žaljivih besed na njegov račun ter ga prijel za jopič in ga enostavno vrgel iz lokala, potem ko ga je udaril po obrazu in ga je brcnil v levo nogo. Seveda se je agent opogumil in aretiral Mazzottija, ter ga odpeljal na policijski komisariat v Tržič. Tam so napravili zapisnik in potem naznanili A. Mazzottija sodnim oblastem zaradi žaljenja časti agenta in zaradi nasilja nad agentom v uniformi.

Policija je Mazzottija aretirala 17. oktobra in včeraj so ga sodniki obsodili na osem mesecev zapora in zavrnili zahtevo obrambe po izpustitvi na začasno svobodo.

—«»—

Poslanec Franco v Steverjanu

Pred dnevi je poslanec KPI Raffaele Franco obiskal steverjansko županstvo, kjer se je zanimal za najvažnejša občinska vprašanja, predvsem za elektrifikacijo nekaterih zaselkov v občini kot so spodnje hiše v Sčednem.

—«»—

Nevaren ovinek pri mostu sv. Kvirina

V Benečiji je že nekaj dni poledica na cestah, ki povzroča številne prometne nesreče, ki so se do sedaj na srečo zaključile brez hujših posledic. Najnevarnejši je ovinek pri mostu sv. Kvirina, kjer je že marsikateri avtomobil zapeljal s ceste. Priporoča se, naj bi oblasti preprečile nesreče, ki nastajajo med poledico, s tem da bi cestišče posule z drobnim peskom. To bi morale napraviti hitro, kajti prav lahko se pripeti, da kak avtomobilist podere ograjo na mostu in pade v 20 metrov globoko strugo Nadiže.

—«»—

Nocoj predavanje o pisatelju Pasternaku

Nocoj ob 20. uri bo visokošolec Filibert Benedetič predaval v prostorih akademsko srednješolskega kluba Simon Gregorčič o sovjetskem pisatelju Borisu Pasternaku, ki je postal slaven s svojim romanom Dr. Živago. Ker sta roman kakor tudi pisatelj sam vzbudila v svetu najrazličnejša tolmačenja, bo predavanje Filiberta Benedetiča, ki študira ruščino in njeno književnost, zelo zanimivo in tudi zelo aktualno obenem.

—«»—

IZ PODGORE

Šolar si je zlomil nogo

Včeraj zjutraj okrog desete ure je kopica solarjev pritekla na šolsko dvorišče v Podgori, da bi na prostem prebila četrt ure počitka. Na žalost je med tekanjem desetletni Sidomio Hvala iz Ul. Brigata Cuneo 5 padel na tla in si zlomil levo golenico. Prenesli so ga v bolnišnico Brigata Pavia. Ozdravel bo v tridesetih dneh.

—«»—

Pri padcu si je zlomil nogo

Nastopila je zima in 44-letni Gino Podrecca iz Ažle v Benečiji se je kot vsak vesten kmet odpravil v gozd po drva. Oprtal si je veliko butaro drv in se odpravil domov. Med potjo pa se mu je pripetila nesreča: zdrsnilo se mu je, zlomil pa si je desno nogo. Najprej se je zatekel po pomoč k domačemu zdravniku, potem pa so ga odpeljali v bolnišnico v Čedad.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Še ena težka preizkušnja za novo italijansko moštvo

Italija - Češkoslovaška danes popoldne v Genovi

Štirje debutanti med Italijani in eden med Čehoslovaki

GENOVA, 12. — Nogometni reprezentanci Italije in Češkoslovaške se bosta jutri popoldne srečali na stadionu «Ferraris» v Genovi v 18. medsebojni tekmi. Dosedanja bilanca je v lahno prednost Italije, ki je zmagala v 8 srečanjih, Čehoslovaki so zmagali v 5 srečanjih, 4 pa so se končala neodločeno. Zadnje srečanje med obema reprezentancama je bilo 13. dec. 1953 v Genovi, ki se je končalo z zmago Italije s 3:0.

Za jutrišnjo tekmo vlada tako v Italiji kot v Češkoslovaški izredno veliko zanimanje. Obe reprezentanci doživljata namreč proces temeljite obnove v perspektivi prihodnjega svetovnega prvenstva, na katerem se bosta hoteli rehabilitirati za neuspehe, ki sta jih doživeli že v kvalifikacijskih tekmah za lansko prvenstvo, katerega finale je bilo brez njiju na Švedskem. Ta obnova je predvsem očitna pri italijanskem moštvu iz katerega so že odpadli številni standardni igralci in v katerem bodo prav jutri nastopili kar trije mladi debutanti Castelletti, Robotti in Fogli, medtem ko imajo trije drugi za seboj šele en nastop za državne barve (Nicolè, Stacchini, Buffon). Od veteranov so ostali v moštvu samo Boniperti, Cervato in Galli, Bergamaschi in Bean pa še vedno sodita v mlado generacijo, saj imata za seboj komaj 4 oz. 3 nastopa za reprezentanco.

Pri Čehoslovakih je proces obnove znatno počasnejši. Tudi jutri bodo v njihovem moštvu nastopili pretežno stari in že izkušeni reprezentanti, debutiral pa bo zanesljivo samo en igralec in sicer napadalec Brumovsky. Najstarejši njihov reprezentativec po številu nastopov je branilec Novak (40), nato krilec Masopust in napadalec Pluskal (26), vratar Stacho (22) in drugi.

Na splošno prevladuje v italijanskih nogometnih krogih, tako med igralci samimi kot pri vodstvu, optimistično razpoloženje glede izida jutrišnje tekme. So pa tudi nekateri, ki očitajo novemu tehničnemu komisarju Ferrariju preveliko drznost. Pri teh prevladuje bojazen, da bi mladi italijanski nogometaši ne utegnili biti kos češkoslovaškim, poseb no še, če jim ne bo uspelo že v samem začetku razbiti njihov podonavski sistem igre, ki temelji na gostih in preciznih pasovih četverokotnika. Mnogi bi namesto Beana in Stacchinija raje videli na krilin Petrisa in Davida, češ da bi z njuno prodornostjo vnesla več zmede v kompaktno češkoslovaško obrambo.

Odgovor na vse te kritike bo dala seveda jutrišnja tekma, ker je tehnični komisar Ferrari gluh za vse ugovore in v nobenem primeru, razen seveda v skrajni nujnosti, ne misli več na spremembe v svoji formaciji. Današnji dopoldne in popoldne so «azzurri» preživeli v popolnem počitku. Dopoldne so se v lepem skoraj pomladanskem soncu sprehajali po parkih v Neviju, popoldne pa so nekateri ostali v hotelu, drugi pa so odšli na krajše sprehode.

Bolj marljivi so bili Čehoslovaki, ki so se že dopoldne odpravili pod vodstvom trenerja Kolskega na stadion «Ferraris», kjer so si ogledali teren in imeli lahek kondicijski trening. Po kosilu so se še enkrat podali na stadion, potem pa so si ogledovali mesto in se vrnili v hotel precej pozno. Njihova dokončna formacija se ni bila objavljena. Kolsky še se ni odločil glede napada, vendar pa se zdi, da bodo gostje skoraj gotovo nastopili v naslednji postavi:

Stacho; Mraz, Novak; Bubernik, Popluhar, Masopust; Brumovsky, Moravcik, Obert, Kacani, Molnar.

Teren na stadionu «Ferraris» je v odličnem stanju, travnat in prožen. Vreme kaže tudi za jutri dobro.

Zvečer ob 20.52 je prispel v Genovo iz Mannheima tudi nemški sodnik Kurt Tschenscher, ki bo s pomočjo dveh svojih rojakov vodil tekmo, katero bodo prenašali tudi v evroviziji z začetkom ob 14,15.

ITALIJA

Buffon
Robotti, Cervato, Castelletti
Bergamaschi, Fogli
Boniperti, Galli
Stacchini, Nicolè, Bean

Molnar, Obert, Brumovsky
Kacani, Moravcik
Masopust, Bubernik
Novak, Popluhar, Mraz
Stacho

ČEŠKOSLOVAŠKA

Sodnik: Tschenscher Nemčija)
Stranska sodnika: Kuitlein in Siebert (Nemčija)
Rezerve: ITALIJA: Maldini, Panetti, Tagnin, Zaglio.
ČESKOSLOVAŠKA: Dolejši, Hildebrandt, Hovorka, Pluskal, Prochazka, Kraus.

Danes ob 14.15 televizijski prenos tekme

Italija - Češkoslovaška

—«»—

Trening Triestine brez Masseija in Rimbalda

Jutri Triestina - Padova za pokal «E. De Martino»

Včeraj popoldne je imela Triestina na občinskem stadionu reden trening, katerega so se udeležili vsi titularci razen Masseija in Rimbalda ki sta sicer bila na igrišču, ki pa se nista niti slekla. Trening katerega je v odsotnosti Olivierija vodil pomožni trener Petagna, je obstajal iz telovadnih vaj, podajanj z žogo in streli na vrata.

Današnji trening je bil prekinjen na dopoldne, tako da bodo lahko igralci prisostvovali televizijskemu prenosu tekme Italija-Češkoslovaška.

Za mladinski pokal «E. De Martino» bo Triestina nastopila jutri popoldne na občinskem stadionu ob 14,30 proti mladi ekipi Padove.

BOKS

Schoepner premagal Hoepnerja s K.O.

HAMBURG, 12. — 26-letni Nemec Erich Schopner je osvojil evropsko prvenstvo srednjetežke kategorije z zmago s k. o. nad rojakom in dosedanjim prvakom Hoepnerjem v 5. rundi.

—«»—

Patterson - Moore ?

NEW YORK, 12. — Cus D'Amato, prokurator svetovnega prvaka težke kategorije Floyda Pattersona, je z zadovoljstvom sprejel predlog svetovnega prvaka srednjetežke kategorije Archia Mooreja za organizacijo dvoboja med prvakoma obeh najtežjih kategorij za prvenstvo težke kategorije. V tej zvezi je Cus D'Amato dejal o Mooreju, ki je preteklo noč premagal s k. o. Durelleja, da ga zelo cenim in da spada njegova borba proti Durelleju med najpomembnejše in najbolj dramatične v zadnjih letih.

Kot znano, se je Moore pomeril s Pattersonom že novembra 1956, ko je izgubil s k. o. v peti rundi.

* * *

PORTLAND, 12. — 20-letni ameriški boksar srednje kategorije Denny Moyer je premagal po točkah v 10 rundah rojaka Tonyja Dupasa. Moyer je nova nada ameriškega boksa.

* * *

LOS ANGELES, 12. — Ameriški boksar peresne kategorije Davey Moore je premagal s k. o. v 2,58" prve runde Mehikanca Ricarda «Pajarito» Moreno. S to zmago si je Davey Moore pridobil pravico do srečanja z Basseyem za svetovno prvenstvo peresne kategorije.

—«»—

Kramer še računa na Sirolo in Gimena

MELBOURNE, 12. — Teniški organizator Jack Kramer je izjavil, da bo po zaključenem tekmovanju za Davisov pokal skoraj gotovo predlagal prestop med profesionalce Italijanu Orlancu Siroli, Spancu Andresu Gimenu in Avstralcema Cooperju in Andersonu

Kramer je dejal, da se bodo programi njegovih dveh profesionalnih skupin začeli dne 2. januarja. Prva skupina, v kateri so Hoad, Sedgman, Rose in Segura bo igrala v mestih Novega Južnega Walesa. Drugo skupino, v kateri sta že Gonzales in Rosewall, bosta dopolnila še dva tenisarja.

Italijansko nogometno prvenstvo

«Totocalcio št. 15» s tekmami B in C lige

Borba za vodstvo v A skupini C lige

Zaradi današnje mednarodne tekme med Italijo in Češkoslovaško, bo državno nogometno prvenstvo A lige jutri počivalo, redno pa se bo nadaljevalo prvenstvo v vseh ostalih ligah od B navzdol. Stavni stolpec Totocalcia se bo zaradi tega nanašal v glavnem na tekme B lige in na 5 tekem (vključno z dvema rezervnima) C lige. Zaradi tega morda ne bo odveč nekoliko bežnih napotkov za sestavljavce stave.

Na vrhu lestvice sta po 11. kolu Novara s 16 in Simmenthal Monza s 15 točkami. Obe enajstorici bosta jutri igrali na domačem terenu: Novara proti Cagliariju in Monza proti Zenitu iz Modene. Glede na lestvico in na prednost terena sta seveda favorita Novara in Monza, toda solidni položaj Cagliarija in Modene na sredini lestvice obeta trdo borbo, ki dopušča tudi neodločen rezultat. Na prvih dveh mestih zaradi tega ni pričakovati večjih sprememb, pač pa je zelo verjetno, da bo prišlo do njih takoj za hrbtom vodečih in to predvsem na škodo Lecca, ki bo igral na tujem terenu proti Marzottu, ki vztrajno sili k vrhu. Poleg Marzotta pa bosta hotela izrabiti ugoden trenutek za napredovanje tudi Atalanta in Messina, ki bosta igrali doma proti Veroni oz. proti Parmi z velikimi izgledi na zmago.

V slabšem položaju od svojih sovrstnikov s sredine lestvice sta končno še Palermo in Taranto, ki bosta gostovala v Bresciji oz. v Vigevanu.

Zelo negotov pa je izid srečanj med enajstoricami spodnjega doma. Tako se bosta v Comu pomerila predzadnji Como in predpredzadnja Sambenedettese, v Pratu pa zadnji Prato z Reggiano. V obeh primerih sta možni zmagi domačih, vendar pa glede na njih slabo formo presenečenja niso izključena.

Preostale tekme se nanašajo na A skupino C lige, v kateri je s točko naskoka v vodstvu Pro Vercelli, ki pa se bo jutri srečal v Sieni s tamkajšnjo enajstorico, ki je trenutno na drugem mestu. Siena doslej ni izgubila še nobene tekme ne doma in ne zunaj in predvideva se, da bo tudi tokrat ostala neporažena. Najbolj verjeten je sicer neodločen izid, ni pa seveda izključena zmaga domačih, ki bi se tako povzpeli na prvo mesto. Zelo izenačeno borbo bosta vodili Pro Patria in Sanremese, ki zavzemata solidno mesto v zgornji polovici lestvice. Glede na domači teren ima več upanja na zmago Pro Patria. Isto velja tudi za srečanje med Spezio in Biellese. Biellese je sicer za eno točko na boljšem, vendar pa je znana trdoživost Spezie na domačem terenu.

V obeh rezervnih tekmah stolpca sta favorita Carbosarda in Lucchese, čeprav ima predvsem Mestrina določene izglede na vsaj delen uspeh.

—«»—

MILAN, 12. — Tajništvo FIGC potrjuje, da prihodnjo nedeljo ne bo nobene tekme za 5. izločilni turnus za italijanski pokal 1958-59. Določeno je tudi, da bo tekma 5. turnusa med Laziom in Varese na prošnjo obeh enajstoric v Rimu v torek 6. januarja.

Totocalcio št. 15

Atalanta - Verona	1
Brescia - Palermo	1 X
Catania - Venezia	1
Como-Sambenedettese	1 X
Marzotto - Lecco	1
Messina - Parma	1
Novara - Cagliari	1
Prato - Reggiana	X 2
Simm. Monza-Zenit M.	1
Vigevano - Taranto	1 X 2
Pro Patria-Sanremese	1 X
Siena - Pro Vercelli	1 X 2
Spezia - Biellese	1
Carbosarda - Legnano	1
Lucchese - Mestrina	1 X

V nedeljo ob 14. uri bo v Škednju

ŽENSKI NAMIZNOTENISKI TURNIR

ki ga organizira prosvetno društvo Škedenj.

Najboljši ameriški tenisarji l. 1958

Richardson na prvem mestu pred Olmedo in Mackayem

Znani junior Bochholz je šele na 16. mestu

NEW YORK, 12. — Hamilton Richardson, ki bo letos zastopal ZDA v finalnem tekmovanju za Davisov pokal v Avstraliji, je na prvem mestu klasifikacijske lestvice ameriških tenisarjev za l. 1958, ki jo je objavila US Law Tenis Association. Richardson je zamenjal 35-letnega Vica Seixasa, ki je padel na 8. mesto.

Na drugem mestu je peruanski študent Alex Olmedo, ki študira v Kaliforniji in ki je tudi član ameriškega moštva za Davisov pokal.

Lani Richardson ni odpotoval v Avstralijo, ker mu ameriška teniška zveza ni hotela plačati potnih stroškov tudi za njegovo ženo. Letos je Richardson zmagal v finalu turnirja Golf Cluba v Pittsburgu proti Mackayu. Nato je premagal Sama Giammalvo v finalu turnirja v Southamptonu, potem Olmedo v finalu turnirja jugozapadnega Pacifika in v finalu turnirja v Osaki na Japonskem.

Junior Earl Buchholz, nova nada ameriškega tenisa, je na 16. mestu.

Lestvica, katero bo moral odobriti kongres zveze, ki bo januarja, je naslednja:

1. Richardson, 2. Olmedo (Peru), 3. Mackay, 4. Bartzen, 5. Flam, 6. Savitt, 7. Giammalva, 8. Seixas, 9. Patty, 10. Reed, 11. Douglas, 12. Stewart, 13. Holmberg, 14. Dell, 15. Crawford, 16. Buchholz, 17. Franks, 18. Golden, 19. Perry, 20. Wayne.

V lestvici dvojic sta na prvem mestu Richardson-Olmedo pred Mackayem-Giammalvo.

TENIS

Mackay - Olmedo (ZDA) predala igro Avstralcema

MELBOURNE, 12. — Zaradi dežja je bilo polfinalno srečanje moških dvojic med Avstralcema Cooperjem in Fraserjem ter Amerikancema Mackayem in Olmedo prekinjeno v drugem setu pri stanju 6:4, 1:2 za Avstralca. Mackay in Olmedo, ki sta člana ameriškega moštva za Davisov pokal, prekinjene partije ne bosta nadaljevala, ker se gosta že jutri priključita tovarišem v Perthu, kjer se bosta pripravljala na medconski finale z Italijo. Mackay je že odpotoval v Perth, Olmedo pa bo odpotoval jutri zjutraj z letalom.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 13. t. m. ob 19.30 uri film:
CAMPING
Igrajo: MARISA ALLASIO, NINO MANFREDI in KIDA HORIUCHI

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Pepel pod soncem», F. Sinatra in T. Curtis.

VERDI. 17.00: «Všeč je premnogim», Brigitte Bardot.

VITTORIA. 17.15: «Poskus doktorja K.», A. Edison in P. Ovens, cinemascope v barvah, Mladoletnim vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Prelaz Oregon», J. Ericson in L. Albricht. Cinemascope v barvah.

MODERNO. 17.15: «Napolitanec na divjem Zapadu», B. Taylor, barvni film.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Alesani, Ulica Carducci 12, tel. 2268.

Nogometaši Rijeke v avli hotela Jolly ob včerajšnjem prehodu skozi naše mesto v Rim, kjer bodo jutri nastopili v prijateljski tekmi z Romo.

Kino na Opčinah
predvaja danes 13. t. m. z začetkom ob 18. uri cinemascope barvni film:
«GRENKA ZMAGA»
(Vittoria amara)
Igrajo: RICHARD BURTON, CURD JURGENS, RUTH ROMAN in RAYMOND PELLEGRIN

IVAN CANKAR:

Slavnostni govor

«Pa vendar moraš; on je predsednik!»

«Tak predsednik! Povem ti, Malka, da bi bil predsednik jaz, ki sem samo navaden ud... no, pa kaj bi ti pravil; tu, seveda, se ne more pomoči. Jutri pojdem.»

Ivan Prosén je bil pisar pri notarju, a to šele nekaj let sem. Zdelo bi se, da ta človek ni prav za nobeno rabo, da je tako rekoč le po pomoti zašel na ta svet, med druge ljudi. Vse mu je izpodletelo, česar se je lotil, zato, ker ni bil z ničemer zadovoljen; sam pa je tožil, da ga preganja usoda. Dokler je hodil v šolo, učil se je vseh mogočih stvari, samo ne, česar bi bilo treba; bral je brez števila knjig, samo šolskih ne. Pozneje je hodil po raznih pisarnah, toda nikjer ni bilo zanj. Ko mu oče umrje, zapusti mu nekoliko denarja.

Sin premišljuje, kam bi ga pripravil; nasled se odloči in odpre gostilno v svojem rojstnem kraju, na Bregu. Brežani so se neizmerno čudili krčmarju, ki pušča doma svoje goste brez postrežbe, sam pa hodi v čitalnico in po drugih gostilnah, deklamira in govori «o vzvišenih nalogah človeka». Takrat se je tudi oženil in prvikrat v svojem življenju se ni zmotil. Njegova Malka je bila dobrosrčna ženska, ki ga je neizmerno ljubila, občudovala in se zanimala z vso dušo za najmanjše njegove muhe in skrbi... Gostilna je naposled propala, da nihče prav ni vedel kako, a v veliko zadovoljstvo krčmarju samemu, ki je izpreviđel ravnodušno, «da sploh nikoli ni bil za tak posel», in se je čudil ženki, ki je na skrivnem jokala in tarnala, «da gre vse v nič». Prosén je dobil službo pri notarju.

No, zdaj je začel tudi on jadikovati in vzdihovati po «zlati svobodi življenja» in s solzami v očeh je pogledal časih na hišico, kjer se je svetil svoje dni ponosen nadpis: «Gostilna pri pevcu».

Prosén je bil slabega zdravja; to se je že videlo na njegovi suhi, koščeni postavi, na ozkem, prozorno bledem obrazu. Njegove male oči so bile živahne, a vodene in brez bleska. Smešen vtis je delal njegov čisto beli, veliki in malo v stran potisnjeni nos.

To je bil Prosén, slavnostni govornik.

Drugi dan ob dvanajstih se odpravi k Mudnu.

«Oprostite, gospod Muden, če vas nadlegujem... ali motim...»

«Prav nič, prav nič, Prosén, le povejte, kaj bi radi.»

«Treba je, gospod Muden, da se pogovorimo, kako bo letos zastran veselice.»

«A — vi še niste dobili vabila? Saj ste ud, če se ne motim, in vsi udje se seveda najprej povabijo. Le pridite, Prosén, v nedeljo bo veselica.»

«Toda, gospod Muden, jaz sem že dobil povabilo. A rad bi vas samo vprašal, kako je letos s slavnostnim govorom; kako ga namreč hočete imeti, da bi se kdo ne spotikal ôbenj.»

«Jaz vas ne razumem prav, Prosén. Kaj mislite s temi besedami?»

Govorniku je postajalo nekako tesno

«Prosim vas vendar, gospod Muden, meni se zdi, da bi odbor razjasnil, kako pravzaprav hoče stvar imeti... zdaj, ko je prilika nenavadna... o petnajstletnici.»

Muden privzdigne obrvi visoko in odgovori z dostojanstvom in počasi:

«Jaz si vam usojam pripomniti, gospod Prosén, pisar pri notarju Jeronimu, da vas to ne briga veliko... Odboru se ni zdelo primerno, da bi določila, ki jih je dal govorniku, razložil tudi vsakemu čitalničnemu udu posebej.»

«Toda jaz vsekakor mislim... kot govornik...»

«Ne bodite no otročji, Prosén, prosim vas! Vi, pa govornik! Saj so se vam ljudje že tako vsako leto smejali... In da bi letos, o petnajstletnici!... Ha, ha, ha! Vi ste ptič, Prosén, to se vam mora reči!... Ali, da govorim resno. Odbor je izpreviđel, da bi vam tega posla sploh nikoli ne bil smel izročiti. Saj sami lahko pomislite: vaše govorjenje, vaša gestikulacija, potem postava, obleka itd., in naposled: vaša služba! — Ne zamerite, bilo bi vendar malo čudno, ko bi imel pisar med nami kakšno vlogo... No, pa pustiva to: vidim, da vam je mučno. Seveda, kaj more človek za to: kar je, pa je; ta več, oni manj. Z eno besedo, Prosén, slavnostni govor je že prevzel Projec.»

Prosén se je poslovil.

Če bi ga spodili iz službe se tako sramotno, on bi ponižanje pretrpel in si iskal kruha drugod; ali da žali kdo njegov ponos na ta način! — Prosén, ki je bil najbolj srečen tedaj, če se je mogel s kakšno stvarjo odlikovati pred drugimi, trpel je te dni toliko, kolikor ne prej v vsem svojem življenju. Sprva si Malki niti povedati ni upal, kaj ga mori. Gledal je v strop, kadar je bil doma, a ko je legel, premetaval se je po postelji in sanjal nemirne sanje. Na cesti se je ogibal, da ne bi srečal kakšnega znanca; vsakomur je bral na obrazu zasmeh in roganje: «Zdaj vidiš, ti, Prosén, kaj si! Pisar, čisto navaden pisar in drugega nič. Kaj si se domišljal o svojem umu, o svojih idejah! Ali ni Muden bog proti tebi, čeravno zna komaj pisati: denar je denar, a pisarji ga nimajo.»

Prišla je nedelja. Prosén je do konca tedna še zmerom upal, da pride Mudnova dekla, naj se brž pripravi; izprevideli so, da so mu storili krivico, in obžalujejo... On, Prosén, bi se nekoliko branil, samo zastran lepšega, naposled bi pa ponudbo vendar sprejel. A dekle ni bilo.

Malki se je začelo čudno zdeti, da Ivan tako molči. Naposled, v nedeljo proti večeru, opomni začudena:

«Kaj vendar misliš, Ivan? Čas je, da se preoblečeš.»

On pa sedi pri mizi tiho, podpira si glavo z eno roko, z drugo bobna po mizi in gleda skozi okno. Pri besedah Malkinih se mu napolnijo oči s solzami in grize se v drhteči ustni. Žena stopi k njemu in mu pogleda v obraz.

«Ali kaj ti je vendar, Ivan? Kaj so ti storili? Ali so te kaj razžalili?»

Prosén ji dene roko okrog vratu in zajeclja s tihim, tresočim glasom: «Veš, Malka... ne marajo me več... ker sem pisar... Dobili so drugega...»

Druge besede so se izgubile v krčevitem ihtenju. Naslonil se je z glavo na mizo in si zakril obraz z rokama.

Malki je bilo težko pri srcu; ni vedela, kako bi ga tolažila; sama je bila žalostna.

Začne se mračiti.

Prosén vstane in hodi z neenakimi, nemirnimi koraki po sobi. Časih postane, gre k oknu in pogleda na cesto. Zunaj je postalo že čisto temno. Ura je pol osmih in ob osmih se prične veselica. On ne pojde tja, čemu bi tudi hodil? Da bi ga gledali od vseh strani in si pomežikovali: «Ali ga vidite, ali ga vidite? Letos ga niso več marali! In prav so imeli! Kaj bo pač tak pisar, takov nič!»

Pri sv. Petru bije osem. Zdaj se pripravlja Projec, da stopi na oder... Kako bo govoril?... To si je ponavljal Prosén do stokrat. Da bi ga mogel neviden poslušati, da bi ga mogel vsaj videti, kako bo povzdigoval roko, kako bo veličastno, ponosno stresaval z glavo.

Hipoma poskoči, ogrne suknjo in stopi na cesto. Pri Mihelu so vsa okna razsvetljena; vsi so že zbrani, le par zapoznelih povabljencev je še ravnokar pohitelo skozi vrata.

Prosén pogleda krog sebe, — nikogar ni.

Tiho, kakor tat, se splazi po stopnicah, postane pri vsakem drugem koraku in se trese, če zaškriplje kakšne duri. V prostorni veži gori luč; vrata v čitalnično dvorano so zaprta. Prosén se približa po prstih.

Razločno se čuje iz dvorane glas govorečega človeka, a razumeti se ne more veliko. Časih malo pojema, a precej nato zabuči tem glasneje: «Slavna gospoda! ali «...Domovina naša!...» Zdaj je nehal govoriti in burno ploskanje zagrmi. «Izvrstno! Živio! Slava!»

Prosén je zabodlo v srce. Omahuje, kakor v sanjah, se vrne domov, odloži suknjo in sede. Njegov obraz je prepaden, a oči mu zalivajo solze.

«Malka, jaz ne ostanem več na Bregu... Le tiho, ne ugovarjaj mi!... Jutri odpovem službo notarju, pojutrišnjem pa v Ljubljano! Mesto je veliko, tam se že dobi opravka.»

Leto potem sem videl Prosena v Ljubljani. Strašno je shujšal; iz obraza so mu štrlele kosti, a osinjela koža se mu je vsa nagrbančila. Pisal je pri nekem advokatu.

Žena mu je stregla, a razvedriti ga ni mogla nikoli. Lani je umrl. — Malka pa se živi dobro ali slabo s tem, da šiva in ima dijake na stanovanju. Omožila se doslej še ni vdrugič. A zamisli se in povesi glavo, kadar čuje katerega svojih varovancev deklamirati.

KONEC.